

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „СРЕДЕЦ”

специализиран доклад

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	2
ВКС 1. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, В КОИТО СА СЪСРЕДОТОЧЕНИ ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ СТОЙНОСТИ ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО (НАПР. ЕНДЕМИЗЪМ, ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ, РЕФУГИИ)	3
ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ	3
ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ	15
ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ	32
ВКС 3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.....	33
ВКС 4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАТ ВАЖНИ ПРИРОДНИ ФУНКЦИИ В КРИТИЧНИ СИТУАЦИИ (НАПР. ЗАЩИТА НА ВОДОСБОРИ, КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА).	39
ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА	39
ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ	40
ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ	41
ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ.....	42
ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ	43
ВКС 5. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ ОСНОВНИТЕ НУЖДИ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ (ПОМИНЪК, ПРЕПИТАНИЕ, БИТОВИ НУЖДИ, ЗДРАВЕ).....	43
ВКС 6. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ И ТРАДИЦИИ, РЕЛИГИОЗНА И ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ.....	46

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото проучване е извършено през 2012 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП Държавно горско стопанство "Средец" (ДГС "Средец") и в изпълнение на принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по схемата на FSC. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Практическо ръководство "Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България", изготвено от WWF Дунавско-Карпатска програма България.

В Практическото ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Практическото ръководство дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ДГС "Средец". Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизащ извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

ДГС „Средец“ обхваща периферните северозападни разклонения на Странджа планина, като на юг достига до границата с Република Турция. Общата му площ възлиза на 43667,0 ha, в това число държавен горски територии 19 352,7 ha.

Релефът на територията се характеризира с наличието на хълмисто-равнинни, хълмисто-планински и равнинни форми. Най-високата точка е „Арабаджиев връх“ – 698 m н.в. на българо-турската граница, а най-ниската 20 m н.в. – местността „Аврамов мост“. Всички била са равни и леко заоблени, а склоновете полегати, до слабонаклонени, достъпни и лесно проходими. Климатът е преходно-континентален със средиземноморско влияние, мека зима и сухо и горещо лято. Част от горските територии са разположени сред или граничат с обширни земеделски земи. През територията протичат няколко големи реки – Средецка, Факийска, Дюлевска и Драчевска. Най-широко разпространение имат благуновите издънкови и семенни гори. Голям е делът на младите гори, създадени чрез залесяване на пустеещи и слабопродуктивни земеделски земи. В резултат на проведените залесявания са създадени чисти и смесени култури от черен бор, бял бор, веймутов бор, дуглазка, червен дъб, сребролистна липа, благун и обикновен орех. В горите от горскоплодните дървесни видове се срещат най-често брекия, скоруша, дива круша, джанка, орех, киселица, череша и др. Средногодишното ползване на дървесина от държавния горски фонд възлиза на 34 854 m³ стояща маса, като по-голямата по обем продукция се добива като дърва за огрев и технологична дървесина. Природно-климатичните дадености на територията са особено благоприятни за развитие на богати дивечови популации. Преобладаващите леко хълмисти и планински релефни форми, мекият климат и надеждната хранителна база, обуславят отличните условия за развитието на благородния елен, дивата свиня и сърната.

Част от горите на територията на ДГС "Средец" са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

Настоящото проучване и идентификацията на ГВКС за територията на ДГС "Средец" е извършено от екип експерти, в който влизат служители на стопанството и представители на ЛТУ-София, Биологически Факултет на СУ "Климент Охридски", членове на Ботаническото Дружество, представители на национално представени НПО. По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ДГС "Средец", екипът работи в тясно сътрудничество с екипа на горскостопанската единица. Ръководният състав на стопанството е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Практическото ръководство "Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България".

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новите горско и ловно-стопански планове на ДГС "Средец" да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, В КОИТО СА СЪСРЕДОТОЧЕНИ ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ СТОЙНОСТИ ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО (НАПР. ЕНДЕМИЗЪМ, ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ, РЕФУГИИ)

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ДГС – „Средец“, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;
2. ГТ в природни паркове попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с планове за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);
3. ГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;
4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

1.1.1 Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

На територията на ДГС „Средец“ се намират осем защитени територии, обявени съгласно Закона за защитените територии. Четири от териториите са със статут на защитена местност и четири - със статут на природна забележителност. Данни за разположението и режимите на защитените територии са посочени в Таблица 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ДГС "Средец"

Защитена територия	Площ /ha/	Отдел/подотдел	Землище	Заповед за обявяване/ограничения	Цел на обявяване
Защитена местност „Пладнището“	69,0	42 а; 44 в, г, е, ж, и; 45 а, б, в, ж	с.Вълчаново	170/ 16.02.1990г. Забрана за :1. строителство; 2.сечи,освен санитарни 3.ловуване;4.убиване и безпокоене на птици	„Запазване местообитанията на защитени и редки видове птици„
Защитена местност „Невестин гроб“	60,6	354 е, л, м, 3, 4, 5; 355 х, 4, 5	С.Факия	170/16.02.1990г. Забрана за :1. строителство; 2.сечи,освен санитарни 3.ловуване;4.убиване и безпокоене на птици	„Запазване местообитанията на защитени и редки видове птици“
Защитена местност „Белия камък“	443,9	150-7; 151 г, л, 1-3; 152 а, в, г, е, ж, л, м, с, 1-7; 155 а, б, в, г; 253 а, б, в, г, 1-3; 254 а, б, в, г, е1, 1, 13; 255 а, б, е, ж, з, и, к, 1-6; 256 а, б, н, о, 1, 2; 257 а, б, 1; 261 а, б, в, г, 1, 2	С.Варовник	180 /08.07.1994г. Забрана за :1. строителство; 2.сечи,освен санитарни 3.ловуване;4.убиване и безпокоене на птици	„Запазване местообитанията на защитени и редки видове птици“
Защитена местност „Находище на див божур“	84,1	111 а, б, в, 1, 2, 11, 12, 13; 112 а, б, в, г, д, е, ж, 1-10	С.Росеново	1020 /28.12.2001г. Забрана за :1. строителство; 2.сечи,освен санитарни 3.лов;4.убиване и безпокоене на	„Запазване на естествените местообитания на защитени и редки растения и техните съобщества„

				птици;5.паша;6.бране на диви цветя, събиране на билки;7.провеждане на горскост.м-я от 1.01.-30.08.;8.вносяне на нехарактерни за района раст. и животински видове	
Природна забележителност "Долмен"	1,8	366 б, в	с.Долно Ябълково, м."Влахов дол"	4051 /29.12.1973г. Забрана за :1.сеч и повреди по дърветата и др.растения;2.паша на какъвто и да е добитък ;3.преследване на диви животни;4. разкриване на кариери;5.повреждане на скалните образувания ;6.извеждане на голи и интензивни главни сечи	„Кътове от природата, отличаващи се със забележителни геоложки и ботанически обекти, представляващи интерес за науката, културата и за развитието на туризма"
Природна забележителност "Долмен"	0,9	471 о	с.Долно Ябълково, м."Лозенски дол"	4051 /29.12.1973г. Забрана за :1.сеч и повреди по дърветата и др.растения;2.паша на какъвто и да е добитък ;3.преследване на диви животни;4. разкриване на кариери;5.повреждане на скалните образувания ;6.извеждане на голи и интензивни главни сечи	„Кътове от природата, отличаващи се със забележителни геоложки и ботанически обекти, представляващи интерес за науката, културата и за развитието на туризма"
Природна забележителност "Долмен"	0,8	479-3	с.Горно Ябълково, м."Паша дере"	4051 /29.12.1973г. Забрана за :1.сеч и повреди по дърветата и др.растения;2.паша на какъвто и да е добитък ;3.преследване на диви животни;4. разкриване на кариери;5.повреждане на скалните образувания ;6.извеждане на голи и интензивни главни сечи	„Кътове от природата, отличаващи се със забележителни геоложки и ботанически обекти, представляващи интерес за науката, културата и за развитието на туризма"
Природна забележителност "Големия камък"	3,2	474-1	с.Долно Ябълково, м."Влахов дол"	4051 /29.12.1973г. Забрана за :1.сеч и повреди по дърветата и др.растения;2.паша на какъвто и да е добитък ;3.преследване на диви животни;4. разкриване на кариери;5.повреждане на скалните образувания ;6.извеждане на голи и интензивни главни сечи	„Кътове от природата, отличаващи се със забележителни геоложки и ботанически обекти, представляващи интерес за науката, културата и за развитието на туризма"

1.1.4. Гори и горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

1. Защитени зони от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 в частта ѝ по директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) – по чл.6 ал.1 т.1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие, с обща площ 19695,6 ха, от която залесена 17850,6 ха и незалесена 1845,0 ха.

1. Защитена зона "Факийска река" с код **BG0000230** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 4101.46 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 3 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0000230.pdf

Отдели и подотдели от територията на стопанството, включени в ЗЗ "Факийска река":

150	7	152	6	163	г	164	2	167	4	218	13	255	2	261	1
151	г	152	7	163	д	164	3	167	6	219	а	255	3	261	2
151	л	155	б	163	5	164	4	167	7	219	1	255	4	261	3
151	1	155	в	163	6	164	5	167	8	219	2	255	5	261	4
151	2	155	г	163	7	164	6	167	9	219	3	255	6	262	а
151	3	156	л	163	8	164	7	167	10	253	а	256	а	262	б
152	а	157	а	163	9	164	8	202	а	253	б	256	б	262	в
152	в	157	б	163	10	164	9	202	б	254	а	256	н	262	г
152	г	157	1	163	11	164	10	202	в	254	б	256	о	262	д
152	е	157	2	163	12	165	в	217	а	254	в	256	1	262	е
152	ж	157	3	164	а	165	г	217	г	254	1	256	2	262	1
152	л	157	4	164	б	165	5	217	д	255	а	257	а	262	2
152	м	157	5	164	в	165	7	217	1	255	б	257	б	262	3
152	с	158	а	164	г	165	8	218	а	255	е	257	1	262	4
152	1	158	б	164	д	167	б	218	д	255	ж	261	а	262	5
152	2	158	2	164	е	167	в	218	е	255	з	261	б	263	б
152	3	158	3	164	ж	167	г	218	1	255	и	261	в	263	в
152	4	158	4	164	з	167	д	218	2	255	к	261	г	263	г
152	5	158	5	164	1	167	е	218	3	255	1	261	д	263	и

2. Защитена зона "Средецка река" с код **BG0000198** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 707.22 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0000198.pdf

Отдели и подотдели от територията на стопанството, включени в Защитена зона "Средецка река": **609** з, т.

3. Защитена зона "Войнишки Бакаджик" с код **BG0000513** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 1138.94 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 2 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0000513.pdf

Отдели и подотдели от територията на стопанството, включени в Защитена зона "Войнишки Бакаджик" с код **BG0000513**:

615 г	615 н	615 у	615 6
615 е	615 о	615 2	615 7
615 ж	615 п	615 3	615 8
615 л	615 с	615 4	615 9
615 м	615 т	615 5	615 10

4. Защитена зона "Дервенски възвишения 2" с код **BG0000219** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. и е с обща площ 54990.48 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 8 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата:

http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0000219.pdf

Отдели и подотдели от територията на стопанството, включени в Защитена зона "Дервенски възвишения 2" с код **BG0000219**:

133 б	288 4	338 7	364 ш	379 7	398 в	419 д	439 10	468 3	489 г
133 в	288 5	339 с	364 щ	379 8	398 1	419 е	439 11	468 4	489 д
133 г	288 6	339 х	364 а1	379 9	398 2	419 ж	439 12	468 7	489 1
133 д	288 7	339 ц	364 г1	379 10	398 3	419 и	439 13	468 8	489 2
133 1	288 8	339 ч	364 ж1	379 11	398 4	419 к	439 14	468 9	489 3
134 б	288 9	339 я	364 з1	379 12	399 6	419 1	440 а	469 б	489 4
134 в	288 10	339 а1	364 и1	379 14	399 в	420 в	440 г	469 в	489 5
134 г	288 11	339 8	364 м1	379 15	399 г	420 г	440 д	469 г	490 а
134 д	288 12	339 9	364 н1	379 19	399 д	420 е	440 е	469 д	490 б
134 е	288 13	339 10	364 о1	379 20	399 1	420 и	440 з	469 е	490 г
134 ж	289 и	339 11	364 т1	380 а	399 2	420 к	440 3	469 з	490 д
134 2	290 а	339 12	364 в2	380 в	399 3	420 3	440 4	469 и	490 е
134 3	290 б	339 13	364 г2	380 г	399 4	421 а	441 б	469 к	490 ж
134 4	290 в	339 14	364 д2	380 д	399 5	421 г	441 в	469 л	490 з
135 а	290 г	339 15	364 е2	380 е	399 6	421 д	441 д	469 н	490 1
135 б	290 д	339 16	364 ж2	380 ж	399 7	421 и	441 е	469 о	490 2
135 в	290 е	339 17	364 з2	380 з	399 8	421 к	441 и	469 р	491 а
135 г	290 ж	339 18	364 о2	380 и	399 9	421 1	441 л	469 т	491 б
135 д	290 з	339 19	364 1	380 к	399 10	421 2	441 н	469 у	491 г
135 1	290 и	342 л	364 2	380 м	399 13	421 3	441 х	469 ф	491 д

135	2	290	1	342	м	364	3	380	п	399	14	422	б	441	ц	469	х	491	е
136	а	290	2	347	а	364	4	380	2	399	15	422	г	441	ч	469	ц	491	ж
136	б	297	б	347	б	364	5	380	4	399	16	422	и	441	ш	469	1	491	з
136	1	297	в	347	в	364	6	380	6	400	в	422	л	441	щ	469	2	491	1
136	2	297	г	347	г	364	7	380	7	400	е	422	п	441	з	470	р	491	2
137	а	297	д	347	д	364	8	380	8	400	ж	422	1	441	4	470	ш	491	з
137	б	297	е	347	е	364	9	380	9	400	з	422	2	441	5	470	ю	491	4
137	в	297	1	347	и	364	10	380	10	400	и	422	з	441	6	470	я	492	з
137	г	298	а	347	о	364	12	380	11	400	л	423	а	442	а	470	а1	492	и
137	д	298	б	347	1	365	а	380	12	400	1	423	ж	442	б	470	д1	492	к
137	е	298	в	347	2	365	в	380	16	400	2	423	и	442	е	470	е1	493	е
137	ж	298	1	347	з	365	н	381	а	400	4	423	л	442	л	470	и1	493	2
137	1	298	2	347	4	365	о	381	в	400	6	423	н	442	м	470	к1	494	1
137	2	298	3	347	5	365	р	381	г	400	10	423	с	442	1	470	л1	495	б
137	3	298	4	347	6	365	ц	381	д	400	13	423	т	442	2	470	7	495	и
137	4	298	5	348	е	365	1	381	е	401	а	423	ц	442	3	471	б	496	е
137	5	299	а	348	4	365	2	381	ж	401	в	423	ч	443	л	471	в	496	и
137	6	299	б	349	в	365	4	381	з	401	д	423	1	443	м	471	е	496	к
139	а	299	в	349	1	366	а	381	и	401	ж	423	4	443	н	471	з	497	ж
139	б	299	г	350	а	366	б	381	к	401	л	423	5	443	о	471	л	497	м
139	в	299	ж	350	б	366	в	381	л	401	м	423	6	443	п	471	м	497	н
139	г	299	з	350	в	366	д	381	3	401	1	423	8	443	с	471	о	497	з
139	д	299	и	350	1	366	к	381	4	401	2	424	г	443	у	471	1	498	д
139	е	299	1	350	2	366	р	381	5	401	3	424	д	443	ц	471	2	498	е
139	ж	299	2	350	3	366	т	381	6	401	5	424	ж	443	2	471	3	498	ж
139	1	299	3	350	4	366	1	381	7	401	6	424	л	443	4	471	4	498	з
139	2	299	4	350	5	366	3	381	8	401	9	424	о	443	5	471	7	499	и
139	3	299	5	350	6	366	6	383	а	401	10	424	п	443	6	472	б	499	к
139	4	299	7	350	7	366	8	383	г	401	11	424	р	443	7	472	в	500	ф
139	5	300	а	352	е	366	9	383	д	401	12	424	с	443	8	472	г	500	х
140	а	300	г	353	а	367	а	383	ж	402	а	424	ф	443	9	472	д	501	а
140	б	300	и	353	б	367	б	383	з	402	г	424	2	443	10	472	е	501	в
140	в	300	к	353	в	367	д	383	и	402	д	424	3	443	11	472	ж	501	в1
140	г	300	л	353	г	367	е	383	к	402	е	424	5	443	13	472	к	502	д
140	д	300	п	353	и	367	ж	383	м	402	ж	424	6	443	14	472	л	502	з
140	е	300	р	353	о	367	з	383	1	402	з	424	7	443	15	472	м	502	и
140	ж	300	1	353	п	367	к	383	2	402	и	424	8	444	б	472	н	502	к
140	з	300	3	353	р	367	4	383	3	402	к	425	а	444	д	472	р	503	н
140	и	300	4	353	с	367	5	383	4	402	2	425	в	444	е	472	т	503	о
140	1	300	5	353	т	367	6	383	6	402	3	425	г	444	ж	472	у	504	и
140	2	300	6	353	у	368	а	383	8	402	4	425	д	444	з	472	х	504	к
140	3	300	7	353	ф	368	в	384	а	402	7	425	е	444	и	472	ц	506	т
140	4	300	8	353	х	368	г	384	г	402	8	425	ж	444	к	472	ч	506	у
140	5	300	9	353	1	368	д	384	е	402	9	425	з	444	л	472	ш	506	ф
142	а	300	10	354	а	368	1	384	ж	403	в	426	а	444	м	472	г1	506	х
142	б	300	13	354	б	368	2	384	з	404	б	426	г	444	н	472	1	506	б
142	в	300	14	354	в	368	3	384	и	404	д	426	д	444	о	472	2	506	7
142	г	300	15	354	г	368	4	384	к	404	е	426	е	444	1	472	5	506	8
142	д	300	16	354	д	368	5	384	н	404	к	426	з	445	а	472	6	510	з
142	е	300	17	354	е	368	6	384	п	404	л	426	к	445	б	473	е	511	з
142	ж	300	18	354	ж	368	7	384	у	404	п	427	в	445	в	473	1	513	е
142	з	300	19	354	и	369	р	384	4	404	ф	427	ж	445	д	473	6	514	4
142	и	300	20	354	к	369	х	384	7	404	1	428	в	445	ж	473	9	515	1
142	к	300	21	354	л	369	ц	384	11	404	2	428	г	445	и	474	а	515	3
142	1	300	22	354	м	369	ж1	384	12	404	3	428	з	445	к	474	г	516	2
142	2	303	б	354	н	369	п1	385	а	404	4	428	и	445	1	474	д	517	а

260	г	303	к	354	1	369	я1	385	6	404	5	428	к	445	2	474	е	517	б
262	ж	303	р	354	2	371	а	385	в	404	6	428	л	445	3	474	ж	517	в
263	д	303	1	354	3	371	б	385	1	404	7	428	м	445	4	474	з	517	г
263	ж	303	10	354	4	371	в	385	2	404	8	428	н	446	а	474	л	517	1
263	з	303	11	354	5	371	г	385	3	404	9	428	о	446	б	474	м	517	2
263	1	304	а	354	6	371	д	385	4	404	12	428	п	446	в	474	н	517	3
263	2	304	б	354	7	371	е	385	5	405	а	428	р	446	г	474	1	517	4
263	3	304	г	354	8	371	ж	385	6	405	б	428	1	446	д	474	2	517	5
264	а	304	р	354	9	371	и	385	7	405	в	428	2	446	е	474	4	517	6
264	б	304	у	355	б	371	к	385	8	405	и	428	3	446	1	474	5	517	7
264	в	304	1	355	ж	371	л	385	9	405	1	428	4	446	2	474	6	517	8
264	г	304	2	355	л	371	м	385	10	405	4	428	5	446	3	474	7	517	9
264	д	304	3	355	х	371	р	385	11	406	а	428	6	447	г	475	а	517	10
264	е	304	4	355	б1	371	ю	385	12	406	б	428	7	447	з	475	в	517	11
264	ж	304	5	355	1	371	я	386	а	406	в	429	а	447	и	475	г	517	12
264	з	304	6	355	2	371	1	386	6	406	г	429	б	448	г	475	д	517	13
264	и	304	7	355	3	371	2	386	в	406	д	429	в	449	б	475	е	518	а
264	к	304	8	355	4	371	3	386	1	406	е	429	г	449	в	475	з	518	д
264	л	304	9	355	5	371	4	386	2	406	ж	429	д	450	б	475	и	518	е
264	1	304	10	355	6	371	5	386	3	406	и	429	е	451	в	475	2	518	з
264	2	304	11	355	7	371	6	386	4	406	1	429	1	452	в	475	3	518	л
264	3	305	е	355	8	371	7	386	5	406	2	429	2	452	г	475	4	518	1
264	4	305	ж	355	9	371	8	386	6	406	7	429	3	452	д	475	5	518	2
264	5	305	и	355	10	371	9	386	7	406	8	429	4	453	д	475	6	518	3
264	6	305	л	356	д	371	10	386	8	407	а	429	5	453	е	476	б	518	4
264	7	305	н	356	е	371	11	386	9	407	в	429	6	453	ж	476	г	518	5
265	б	305	с	356	ж	371	12	386	10	407	г	429	7	455	в	476	д	518	6
265	в	305	т	356	з	371	13	387	а	407	д	429	8	455	2	476	е	518	7
265	г	305	у	356	и	371	14	387	д	407	е	430	в	457	г	476	ж	518	8
265	д	305	1	356	к	371	15	387	з	407	и	430	г	457	д	476	к	518	9
265	е	305	2	356	1	371	16	387	м	407	к	430	д	457	е	476	м	518	10
265	ж	305	3	357	а	372	б	387	н	407	3	430	е	457	ж	476	н	518	11
265	з	305	4	357	б	372	в	387	р	407	4	430	2	457	2	476	о	518	12
265	6	313	г	357	в	372	г	387	с	407	5	430	3	457	3	476	п	518	13
265	7	318	а	357	г	372	ж	387	2	407	6	430	4	458	а	476	ф	518	14
265	8	318	б	357	д	372	и	387	7	407	7	430	5	458	д	476	ц	519	1
265	9	318	в	357	е	372	к	388	а	408	г	430	6	458	2	476	ч	520	г
265	10	318	г	357	ж	372	у	388	б	408	ж	430	7	458	3	476	ш	532	в
265	11	318	д	357	з	372	ф	388	в	408	з	431	т	459	в	476	щ	533	а
265	12	318	е	357	1	372	ц	388	1	408	и	431	у	460	н	476	а1	533	б
265	13	318	ж	357	2	372	ч	388	2	408	к	431	ф	460	о	476	б1	533	1
265	14	318	з	357	3	372	1	388	3	408	л	431	х	460	п	476	г1	533	2
265	15	318	и	358	а	372	2	388	4	408	м	431	ю	461	а	476	д1	541	и
265	16	318	к	358	б	372	3	388	5	408	н	431	я	461	г	476	1	541	к
265	17	318	1	358	г	372	4	388	6	408	о	431	а1	461	д	476	2	541	о
265	18	318	2	358	з	372	5	388	7	408	2	431	г1	461	е	476	3	541	п
266	15	318	3	358	ф	372	6	388	8	408	3	431	е1	461	1	476	4	541	р
267	3	318	4	358	я	372	8	388	9	408	4	431	1	461	2	476	5	541	7
268	к	319	а	358	г1	372	9	388	10	409	а	431	2	461	3	476	6	542	б
282	к	319	б	358	д1	373	а	389	а	409	б	431	3	461	4	476	7	542	4
282	л	319	в	358	е1	373	б	389	ж	409	в	431	4	462	в	476	8	543	а
282	м	319	г	358	ж1	373	в	389	2	409	г	431	7	462	д	476	9	543	б
282	н	319	1	358	з1	373	г	389	3	409	е	431	8	462	е	477	б	543	г
282	о	320	а	358	1	373	д	389	5	409	и	431	9	462	ж	477	г	543	д
283	и	320	б	358	2	373	е	389	10	409	м	431	10	462	з	477	к	543	е
283	к	320	в	358	3	373	м	390	а	409	н	432	ж	462	и	477	л	543	н

283	о	320	г	358	4	373	о	390	д	409	о	432	к	462	л	477	1	543	о
283	5	320	д	358	5	373	р	390	е	409	п	432	о	462	п	477	3	543	1
283	9	320	е	358	6	373	щ	390	ж	409	р	432	4	462	у	477	4	543	4
283	10	320	ж	358	7	373	ю	390	к	409	1	432	5	462	ф	478	в	543	5
283	11	320	з	358	8	373	1	390	н	409	2	432	6	462	2	478	е	543	6
283	12	320	и	358	9	373	2	390	р	410	а	432	7	462	4	478	1	543	7
283	13	320	1	358	10	373	3	390	2	410	к	432	8	462	5	478	3	544	б
285	а	321	а	358	11	373	4	390	4	410	л	432	9	462	6	478	5	544	р
285	з	321	б	358	12	373	5	390	7	410	м	432	10	462	7	479	с	544	с
285	о	321	в	358	13	373	6	391	а	410	н	432	11	462	8	479	т	544	т
285	с	321	г	358	14	373	7	391	г	410	о	432	12	462	9	479	1	544	у
285	т	321	д	358	15	373	8	391	е	410	п	432	13	462	10	479	2	544	ф
285	у	321	е	359	г	374	а	391	ж	410	р	433	в	462	11	479	3	544	х
285	х	321	ж	359	м	374	п	391	1	410	т	436	г	462	12	479	4	544	ч
285	ц	321	з	359	н	374	с	391	2	410	3	436	д	462	13	480	м	544	5
285	ч	321	и	359	п	374	т	392	б	410	4	436	е	462	16	480	3	544	6
285	ш	321	к	359	р	374	у	392	г	410	5	436	ж	463	в	480	9	544	7
285	щ	321	1	359	с	374	ю	392	д	411	а	436	з	463	д	481	д	544	8
285	я	322	а	359	т	374	д1	392	е	412	д	436	и	463	е	481	ж	544	9
285	в1	322	б	359	1	374	1	392	1	412	м	436	к	463	ж	481	л	544	10
285	г1	322	в	359	2	374	2	393	б	412	н	436	1	463	к	481	п	544	11
285	д1	322	г	359	3	374	3	393	в	412	у	436	2	463	м	481	р	544	12
285	ж1	322	д	359	4	374	4	393	г	412	ф	436	5	463	н	481	с	544	13
285	к1	322	е	359	5	374	5	393	д	412	1	436	6	463	2	482	ж	544	14
285	1	322	1	360	а	374	9	393	и	412	3	436	7	463	3	482	з	544	15
285	2	322	2	360	б	375	д	393	к	412	4	437	а	463	4	482	и	544	16
285	3	326	а	360	в	375	з	393	л	412	6	437	в	463	5	482	3	544	17
285	4	326	б	360	г	375	н	393	р	412	7	437	е	463	6	482	4	611	д
285	5	326	в	360	д	375	р	393	с	413	а	437	ж	463	8	483	б	611	е
285	6	326	г	360	е	375	х	393	1	413	б	437	з	463	11	483	г	611	ж
285	7	326	д	360	1	375	щ	393	2	413	в	437	и	463	12	483	д	611	з
285	8	326	е	361	в	375	н1	393	3	413	д	437	к	464	в	483	е	611	и
285	9	326	ж	361	г	375	о1	394	а	413	е	437	л	464	е	483	1	611	л
285	10	326	з	361	ж	375	1	394	б	413	ж	437	м	464	1	483	2	611	м
285	11	326	и	361	з	375	2	394	в	413	з	437	н	464	2	483	3	611	ф
285	12	326	к	361	и	375	3	394	г	413	и	437	о	465	а	483	4	611	4
285	13	326	л	361	к	376	а	394	д	413	к	437	1	465	б	484	д	612	а
285	14	326	м	361	1	376	ж	394	е	413	л	437	2	465	д	484	л	612	б
285	15	326	1	361	2	376	и	394	ж	413	м	437	3	465	ж	484	м	612	д
285	16	326	2	361	3	376	к	394	з	413	н	437	4	465	и	484	н	612	з
286	а	326	3	362	в	376	л	394	к	413	о	438	в	465	к	484	о	612	н
286	б	326	4	362	д	376	р	394	1	413	п	438	г	465	л	484	р	612	п
286	в	326	5	362	е	376	с	394	2	413	р	438	е	465	о	484	т	612	с
286	г	326	6	362	ж	376	х	394	3	413	1	438	ж	465	1	484	2	612	х
286	д	326	7	362	з	376	3	395	б	413	2	438	к	465	2	484	3	612	ч
286	з	327	и	362	и	376	4	395	в	414	а	438	л	465	3	485	а	612	в1
286	и	327	к	362	к	377	а	395	г	415	г	438	н	465	4	485	г	612	д1
286	к	327	л	363	а	377	д	395	к	415	з	438	р	465	5	485	ж	612	1
286	л	327	м	363	и	377	ж	395	м	415	к	438	у	465	6	485	к	612	2
286	1	327	н	363	к	377	л	395	о	415	л	438	ф	466	а	485	л	612	3
286	2	327	6	363	л	377	н	395	1	415	м	438	ч	466	в	485	о	612	4
286	3	327	7	363	н	377	1	395	3	415	н	438	ш	466	г	486	а	612	5
286	4	327	8	363	п	377	2	395	4	415	3	438	щ	466	д	486	в	620	а
286	5	328	б	363	р	377	3	395	5	415	4	438	ю	466	е	486	е	620	б
286	6	328	в	363	с	377	4	395	6	415	5	438	я	466	ж	486	з	620	е
286	7	328	г	363	ч	377	5	396	г	415	6	438	а1	466	1	486	и	620	м

286	8	328	2	363	ш	378	а	396	д	415	8	438	61	466	2	486	о	620	с
286	10	328	3	363	ю	378	г	396	е	415	9	438	в1	466	3	486	с	620	т
286	11	328	4	363	я	378	д	396	ж	415	10	438	г1	466	4	486	т	620	у
286	12	329	в	363	б1	378	ж	396	з	415	12	438	1	466	5	486	у	620	х
286	13	329	1	363	г1	378	и	396	и	415	14	438	2	466	8	486	ф	620	ч
286	14	329	2	363	ж1	378	к	396	к	416	а	438	3	466	10	486	х	620	ш
287	а	329	3	363	л1	378	л	396	л	416	б	438	7	466	11	486	ц	620	я
287	б	336	9	363	р1	378	п	396	з	416	е	438	8	466	12	486	ю	620	а1
287	в	337	а	363	ш1	378	р	396	4	416	ж	438	9	466	13	486	я	620	б1
287	г	337	б	363	щ1	378	с	396	5	416	1	438	10	466	14	487	а	620	1
287	д	337	в	363	в2	378	т	396	6	417	а	438	11	466	15	487	б	620	2
287	е	337	г	363	е2	378	у	396	7	417	е	438	12	466	16	487	в	620	4
287	ж	337	д	363	ф2	378	х	396	9	417	з	439	г	466	17	487	г	620	7
287	з	337	е	363	ч2	378	1	396	10	417	к	439	е	466	18	487	е	620	8
287	и	337	ж	363	ш2	378	2	396	11	417	р	439	ж	466	19	487	ж	620	9
287	к	337	з	363	ю2	378	3	397	а	417	у	439	и	467	а	487	з	620	11
287	л	337	л	363	я2	378	4	397	б	417	1	439	к	467	б	487	м	620	12
287	с	337	м	363	д3	379	д	397	д	417	2	439	л	467	г	487	о	620	13
287	1	337	о	363	1	379	е	397	е	417	5	439	м	467	д	487	1	620	14
287	2	337	п	363	2	379	ж	397	з	418	г	439	н	467	к	487	2	620	15
287	3	337	1	363	3	379	и	397	4	418	д	439	п	467	1	487	4	620	16
287	4	337	2	363	4	379	н	397	5	418	ж	439	с	467	2	488	а	620	17
287	5	337	3	363	5	379	п	397	6	418	з	439	т	467	3	488	б	621	я
287	6	337	4	363	6	379	р	397	7	418	к	439	у	467	4	488	в	621	в1
288	а	338	а	363	7	379	т	397	8	418	л	439	ф	467	5	488	е	621	ж1
288	е	338	б	363	9	379	у	397	9	418	н	439	1	467	6	488	ж	622	с
288	з	338	в	363	10	379	ф	397	10	418	1	439	2	467	8	488	з	622	т
288	и	338	1	363	11	379	ц	397	11	418	3	439	3	468	а	488	и	622	ю
288	к	338	2	364	и	379	ч	397	15	418	4	439	4	468	д	488	1	622	в1
288	л	338	3	364	ф	379	ш	397	17	418	5	439	5	468	е	488	2	622	д1
288	1	338	4	364	х	379	4	397	18	419	б	439	6	468	з	489	а	622	е1
288	2	338	5	364	ц	379	5	398	а	419	в	439	7	468	1	489	б	622	ю1
288	3	338	6	364	ч	379	6	398	б	419	г	439	9	468	2	489	в	622	г2

2. Защитени зони от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 в частта ѝ по директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците) – по чл.6 ал.1 т.3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие, с обща площ 11957,8 ха от които 11026,8 ха залесена и незалесена 931,0 ха.

1. Защитена зона “Западна Странджа” с код **BG0002060**, обявена с решение №812 от 04.12.2007 год. на МС

Площ: 53821.15 хектара

Местоположение:

1. Област: Бургас, **Община:** Средец, **Населено място:** с. Белеврен, с. Варовник, с. Голямо Буково, с. Горно Ябълково, с. Гранитец, с. Долно Ябълково, с. Кирово, с. Момина църква, с. Сливово, с. Факия

2. Област: Ямбол, **Община:** Болярово, **Населено място:** гр. Болярово, с. Воден, с. Вълчи извор, с. Голямо Крушево, с. Горска поляна, с. Денница, с. Дъбово, с. Оман, с. Ружица, с. Стефан Караджово, с. Странджа

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ): Бургас и Стара Загора

Документи за обявяване: Заповед No.РД-533 от 26.05.2010

Досие на Защитена зона (препратка): http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=284

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Турилик (*Burhinus oedipnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Синявица (*Coracias garrulus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Kerkenez*) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;
3. Забранява се изграждането на небезопасени за птици въздушни електропреносни мрежи.

Отдели и подотдели от стопанството, вклчени в Защитена зона "Западна Странджа" с код BG0002060:

139	а	264	ж	305	4	337	4	355	6	363	ф2	371	и	467	а	484	3	517	2	546	4
139	б	264	з	313	г	338	а	355	7	363	ч2	371	к	467	б	487	а	517	3	546	5
139	в	264	и	318	а	338	б	355	8	363	ш2	371	л	467	г	487	б	517	4	547	а
139	г	264	к	318	б	338	в	355	9	363	ю2	371	м	467	д	487	в	517	5	547	б
139	д	264	л	318	в	338	1	355	10	363	я2	371	р	467	1	487	г	517	6	547	в
139	е	264	1	318	г	338	2	356	д	363	д3	371	ю	467	2	487	е	517	7	547	г
139	ж	264	2	318	д	338	3	356	е	363	1	371	я	467	3	487	ж	517	8	547	д
139	1	264	3	318	е	338	4	356	ж	363	2	371	1	467	4	487	з	517	9	547	е
139	2	264	4	318	ж	338	5	356	з	363	3	371	2	467	5	487	м	517	10	547	ж
139	3	264	5	318	з	338	6	356	и	363	4	371	3	467	6	487	о	517	11	547	з
139	4	264	6	318	и	338	7	356	к	363	5	371	4	468	а	487	1	517	12	547	и
139	5	264	7	318	к	339	с	356	1	363	6	371	5	468	д	487	2	517	13	547	к
140	а	265	б	318	1	339	х	357	а	363	7	371	6	468	е	487	4	518	а	547	л
140	б	265	в	318	2	339	ц	357	б	363	9	371	7	468	з	488	а	518	д	547	1
140	в	265	г	318	3	339	ч	357	в	363	10	371	8	468	1	488	б	518	е	547	2
140	г	265	д	318	4	339	я	357	г	363	11	371	9	468	2	488	в	518	з	547	3
140	д	265	е	319	а	339	а1	357	д	364	и	371	10	468	3	488	е	518	л	547	4
140	е	265	ж	319	б	339	8	357	е	364	ф	371	11	468	4	488	ж	518	1	547	5
140	ж	265	3	319	в	339	9	357	ж	364	х	371	12	468	7	488	з	518	2	547	6
140	з	265	6	319	г	339	10	357	з	364	ц	371	13	468	8	488	и	518	3	547	7
140	и	265	7	319	1	339	11	357	1	364	ч	371	14	468	9	488	1	518	4	547	8
140	1	265	8	320	а	339	12	357	2	364	ш	371	15	469	з	488	2	518	5	547	9
140	2	265	9	320	б	339	13	357	3	364	щ	371	16	469	и	489	а	518	6	547	10
140	3	265	10	320	в	339	14	358	а	364	а1	372	б	469	к	489	б	518	7	547	11
140	4	265	11	320	г	339	15	358	б	364	г1	372	в	469	л	489	в	518	8	547	12
140	5	265	12	320	д	339	16	358	г	364	ж1	372	г	469	о	489	г	518	9	547	13
142	а	265	13	320	е	339	17	358	з	364	з1	372	ж	469	1	489	д	518	10	548	в
142	б	265	14	320	ж	339	18	358	ф	364	и1	372	и	469	2	489	1	518	11	548	ж
142	в	265	15	320	з	339	19	358	я	364	м1	372	к	472	г1	489	2	518	12	548	з
142	г	265	16	320	и	342	л	358	г1	364	н1	372	у	476	б	489	3	518	13	548	и
142	д	265	17	320	1	342	м	358	д1	364	о1	372	ф	476	г	489	4	518	14	548	к
142	е	265	18	321	а	347	а	358	е1	364	т1	372	ц	476	д	489	5	519	1	548	л
142	ж	266	15	321	б	347	б	358	ж1	364	в2	372	ч	476	е	490	а	520	г	548	м
142	з	267	3	321	в	347	в	358	з1	364	г2	372	1	476	ж	490	б	532	в	548	н
142	и	268	к	321	г	347	г	358	1	364	д2	372	2	476	к	490	г	533	а	548	о

142	к	282	к	321	д	347	д	358	2	364	е2	372	3	476	м	490	д	533	б	548	п
142	1	282	л	321	е	347	е	358	3	364	ж2	372	4	476	н	490	е	533	1	548	р
142	2	282	м	321	ж	347	и	358	4	364	з2	372	5	476	о	490	ж	533	2	548	с
254	и	282	н	321	з	347	о	358	5	364	о2	372	6	476	п	490	з	541	и	548	т
254	л	282	о	321	и	347	1	358	6	364	1	372	8	476	ф	490	1	541	к	548	у
254	7	283	и	321	к	347	2	358	7	364	2	372	9	476	ц	490	2	541	о	548	ф
254	8	283	к	321	1	347	3	358	8	364	3	373	а	476	ч	491	а	541	п	548	х
254	9	283	о	322	а	347	4	358	9	364	4	373	б	476	ш	491	б	541	р	548	ц
254	10	283	5	322	б	347	5	358	10	364	5	373	в	476	щ	491	г	541	7	548	ч
254	11	283	9	322	в	347	6	358	11	364	6	373	г	476	а1	491	д	542	б	548	ш
254	12	283	10	322	г	348	е	358	12	364	7	373	д	476	б1	491	е	542	4	548	щ
256	н	283	11	322	д	348	4	358	13	364	8	373	е	476	г1	491	ж	543	а	548	ю
256	о	283	12	322	е	349	в	358	14	364	9	373	м	476	д1	491	з	543	б	548	я
256	2	283	13	322	1	349	1	358	15	364	10	373	о	476	1	491	1	543	г	548	а1
257	а	285	а	322	2	350	а	359	г	364	12	373	р	476	2	491	2	543	д	548	б1
257	б	285	з	326	а	350	б	359	м	365	а	373	щ	476	3	491	3	543	е	548	в1
257	в	285	о	326	б	350	в	359	н	365	в	373	ю	476	4	491	4	543	н	548	г1
257	1	285	с	326	в	350	1	359	п	365	н	373	1	476	5	492	з	543	о	548	д1
257	2	285	т	326	г	350	2	359	р	365	о	373	2	476	6	492	и	543	1	548	е1
258	а	285	у	326	д	350	3	359	с	365	р	373	3	476	7	492	к	543	4	548	1
258	б	285	х	326	е	350	4	359	т	365	ц	373	4	476	8	493	е	543	5	548	2
258	в	285	ц	326	ж	350	5	359	1	365	1	373	5	476	9	493	2	543	6	548	3
258	г	285	ч	326	з	350	6	359	2	365	2	373	6	477	б	494	1	543	7	548	4
258	д	285	ш	326	и	350	7	359	3	365	4	373	7	477	г	495	б	544	а	548	5
258	1	285	щ	326	к	352	е	359	4	366	а	373	8	477	к	495	и	544	б	548	6
258	2	285	я	326	л	353	а	359	5	366	б	374	а	477	л	496	е	544	в	548	7
258	3	285	в1	326	м	353	б	360	а	366	в	374	п	477	1	496	и	544	д	611	д
258	4	285	г1	326	1	353	в	360	б	366	д	374	с	477	3	496	к	544	е	611	е
258	5	285	д1	326	2	353	г	360	в	366	к	374	т	477	4	497	ж	544	к	611	ж
258	6	285	ж1	326	3	353	и	360	г	366	р	374	у	478	в	497	м	544	л	611	з
258	7	285	1	326	4	353	о	360	д	366	т	374	ю	478	е	497	н	544	р	611	и
260	г	285	2	326	5	353	п	360	е	366	1	374	д1	478	1	497	з	544	с	611	л
261	а	285	3	326	6	353	р	360	1	366	3	374	1	478	3	498	д	544	т	611	м
261	б	285	4	326	7	353	с	361	в	366	6	374	2	478	5	498	е	544	у	611	ф
261	в	285	5	327	и	353	т	361	г	366	8	374	3	479	с	498	ж	544	ф	611	4
261	г	285	6	327	к	353	у	361	ж	366	9	374	4	479	т	498	з	544	х	612	а
261	д	285	7	327	л	353	ф	361	з	367	а	374	5	479	1	499	и	544	ч	612	б
261	1	285	8	327	м	353	х	361	и	367	б	374	9	479	2	499	к	544	1	612	д
261	2	285	10	327	н	353	1	361	к	367	д	375	д	479	3	500	ф	544	2	612	з
261	3	285	11	327	6	354	а	361	1	367	е	375	з	479	4	500	х	544	3	612	н
261	4	285	12	327	7	354	б	361	2	367	ж	375	н	480	м	501	а	544	4	612	п
262	а	285	13	327	8	354	в	361	3	367	з	375	р	480	3	501	в	544	5	612	с
262	б	285	14	328	б	354	г	362	в	367	к	375	х	480	9	501	в1	544	6	612	х
262	в	285	15	328	в	354	д	362	д	367	4	375	щ	481	д	502	д	544	7	612	ч
262	г	285	16	328	г	354	е	362	е	367	5	375	н1	481	ж	502	з	544	8	612	в1
262	д	304	а	328	2	354	ж	362	ж	367	6	375	о1	481	л	502	и	544	9	612	д1
262	е	304	б	328	3	354	и	362	з	368	а	375	1	481	п	502	к	544	10	612	1
262	ж	304	г	328	4	354	к	362	и	368	в	375	2	481	р	503	н	544	11	612	2
262	1	304	р	329	а	354	л	362	к	368	г	375	3	481	с	503	о	544	12	612	3
262	2	304	1	329	б	354	м	363	а	368	д	463	м	482	ж	504	и	544	13	612	4
262	3	304	2	329	в	354	н	363	и	368	1	465	а	482	з	504	к	544	14	612	5
262	4	304	3	329	1	354	1	363	к	368	2	465	б	482	и	506	т	544	15	621	я
262	5	304	4	329	2	354	2	363	л	368	3	465	д	482	3	506	у	544	16	621	в1
262	6	304	5	329	3	354	3	363	н	368	4	465	ж	482	4	506	ф	544	17	621	ж1
263	б	304	6	336	9	354	4	363	п	368	5	465	и	483	б	506	х	545	а	622	с
263	в	304	7	337	а	354	5	363	р	368	6	465	к	483	г	506	б	545	б	622	т

263	г	304	8	337	б	354	6	363	с	368	7	465	л	483	д	506	7	545	в	622	ю
263	д	304	9	337	в	354	7	363	ч	369	р	465	о	483	е	506	8	545	г	622	в1
263	ж	304	10	337	г	354	8	363	ш	369	х	465	1	483	1	510	3	545	л	622	д1
263	з	305	е	337	д	354	9	363	ю	369	ц	465	2	483	2	511	3	545	1	622	е1
263	и	305	ж	337	е	355	6	363	я	369	ж1	465	3	483	3	513	е	545	2	622	ю1
263	1	305	и	337	ж	355	ж	363	б1	369	п1	465	4	483	4	514	4	546	г	622	г2
263	2	305	л	337	з	355	л	363	г1	369	я1	465	5	484	д	515	1	546	д		
263	3	305	н	337	л	355	х	363	ж1	371	а	465	6	484	л	515	3	546	е		
264	а	305	с	337	м	355	б1	363	л1	371	б	466	а	484	м	516	2	546	ж		
264	б	305	т	337	о	355	1	363	р1	371	в	466	1	484	н	517	а	546	к		
264	в	305	у	337	п	355	2	363	ш1	371	г	466	2	484	о	517	б	546	л		
264	г	305	1	337	1	355	3	363	щ1	371	д	466	3	484	р	517	в	546	т		
264	д	305	2	337	2	355	4	363	в2	371	е	466	4	484	т	517	г	546	2		
264	е	305	3	337	3	355	5	363	е2	371	ж	466	5	484	2	517	1	546	3		

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в границите на ДГС "Средец" няма изготвени планове за управление. Стопанисването на горите и горските територии да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.

Санитарни и принудителни сечи, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.

При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.

Оставяне на буферна зона около постоянните водни течения с ширина не по-малка от 15 м, в която не се извеждат сечи или те са с интензивност не по-голяма от 5 % от запаса.

Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.

В насаждения доминирани от светлолюбиви видове се прилагат: постепенно-котловинна и неравномерно-последователни сечи и система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина (Саарландски метод);

В насаждения доминирани от сенкоиздъжливи видове се прилагат: групово-последователна и неравномерно-последователни сечи и система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина (Саарландски метод);

Не се извеждат голи сечи, в т.ч. и в горите от нискостъблени стопански клас, с изключение на плантациите от бързорастящи видове.

Обемът на годишното ползване се основава на принципа на устойчивостта и не надхвърля прираста на гората за съответната територия. Изключения се допускат само при документирана необходимост от провеждане на санитарни и принудителни сечи.

В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:

- осветленията и прочистките имат за цел осигуряване на присъствието на автохтонните дървесни видове или предшествашите ги пионерни видове;

- прорежданията и пробирките се извършват по върхов или комбиниран метод с върхов уклон. Допуска се отварянето на прозорци, с цел инициране на възобновяването на малки групи и хетерогенизиране на вертикалната и хоризонтална структура;

- не се допуска еднократно отсичане на повече от 25% от запаса на насаждението;

- склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,8;

- за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.

Не по-малко от 10% от площта на всяко природно горско местообитание (Приложение I от Закона за биологичното разнообразие) в защитените зони на територията се обособява като „гори във фаза на старост“ както границите и местоположението на тези площи не се променят.

приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;

в насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи; Не се извеждат окончателни фази на краткосрочно-постепенните сечи! За останалите видове сечи се оставят неотсечени най-малко 10 бр./ха биотопни дървета.

при провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 25 % от запаса на насаждението;

площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,05 ха;

клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;

извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;

използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;

след прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).

Да се толерират автохтонните видове за местообитанието, в т.ч естествените пионерни формации.

При възникване на едроплощни нарушения е препоръчително част от засегнатата територия да не се залесява а да се остави на естествената сукцесия.

Забрана за залесяване на естествените открити пространства, с изключение на мероприятия за контрол на порои и ерозионни процеси.

Забрана за залесяване с чужди видове и/или произходи. Залесяване се допуска само с местни видове, за подпомагане на възобновяването. При почвоподготовката не се допуска пълна пълна обработка – дълбока оран, широки тракторни тераси.

Трансформация на създадените монокултури, с цел възстановяване на местната флора и естествената структура на гората. Не трябва да се допуска повторно доминиране в състава на външни видове в следващата растителна генерация.

Във вододайните зони пълнотата на насажденията да не се намалява под 0.5.

Спазват се следните норми при проектиране, строеж и поддръжка на горски пътища:

Новите пътища се планират предварително върху топографски карти, които показват съществуващите водни течения. Пътищата са проектирани, така че терена да се подлага на минимални промени. Там, където е възможно, пътищата се разполагат по естествени тераси, била и хоризонтални склонове. Строителството на пътища в стръмни и тесни долини, при опасност от свлачища или нестабилни терени, естествени отводнителни канали и водни течения трябва да се намали до възможния минимум. Пътищата не трябва да се прокарават през чувствителни от екологична гледна точка райони. Насипите и изкопите трябва да се стабилизират, за да се избегнат ерозионни процеси. За намаляване на ерозията се предвижда изграждане на дренажни системи и водостоци.

Пресичането на водни течения се планира преди започване на дейностите и се указва на съответните карти. Пресичането на водни течения се свежда до възможния минимум. Пресичането на водни течения е перпендикулярно на течението. Горските и извозните пътища в ниските части на долините са възможно най-отдалечени от водните течения. Водостоците се проектират по начин, който не пречи на миграцията на рибата, не формират бързи течения или речни легла, неподходящи за рибата. Дренажните канали да не се заустват в естествени водни течения. Когато това е неизбежно, се инсталират сифони за тиня, които редовно се почистват. Нови пътища не се строят в речните корита. Съществуващите в речните корита пътища се затварят и се строят заместващи ги.

В теченията на реките не се пускат материали от пътната подложка или отпадъци (напр. камъни или храсти) от подготовката на обекта или от други дейности.

Горскостопанските машини трябва да са снабдени с маслоуловители/абсорбенти. В местата за зареждане на верижните триони трябва да се осигурят подходящи маслоуловители/абсорбенти или непропускливи резервоари. Не трябва да има течове на масло/гориво от горскостопанската механизация. За верижните триони се препоръчва използването на биологично разградиво масло, както и хидравлично масло за горскостопанските машини.

При каменливи и урвести терени (над 45о) да не се провеждат стопански мероприятия.

Предприети са действия за балансиране, регламентиране и мониторинг на пашата на домашни животни.

В горскостопанската практика не се използват веществата от Тип 1А и 1В на Световната здравна организация, хлорвъглеродните пестициди; неразпадащи се пестициди; токсични пестициди или такива чиито производни

остават биологично активни и се акумулират в хранителната верига, както и всички пестициди, които са забранени с международни споразумения.

Необходимо е извършването на периодични консултации със специалисти за установяване на потенциалното присъствие на малко познати, но застрашени, изчезващи или ендемични видове на територията на горскостопанската единица.3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

4. Да се изготви и внесе мотивирано предложение за обявяване на нови защитени територии, по преценка на ръководството на ДГС, с оглед опазване на ключови елементи на биологичното разнообразие и ландшафта.

6. Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС „Средец“. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Съвместно ДГС „Средец“ и РИОСВ Бургас трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.

2. Препоръчваме да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1* към ръководството. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1* към ръководството е ГВКС.

В тази консервационна стойност попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание.

Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в *Приложение 1* към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България. При теренните проучвания на територията на ТП ДГС Средец са установени находища на видове попадащи в Приложение 1. На базата на хорологични данни са посочени потенциални видове от приложението, които евентуално могат да се установят в рамките на държавното горско стопанство. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг.

Растителни видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство, установени на територията на ТП ДГС „Средец“

1. Пролетно ботурче (*Cyclamen coum* Mill.)

Многогодишно тревисто растение с кръгла грудка. Листата са едри, целокрайни, с бъбрековидна форма. Появяват се преди и по време на цъфтежа. От горната им страна често има бледозелен до белезникав концентричен контур или петно. Цветовете са едри, лилаво-розови, разположени на дълги дръжки. Цъфти от февруари до април. Плодът представлява кръгла кутийка, узряваща и разпукваща се в земята. Отровно растение. В България видът е разпространен в Странджа, Източна Стара планина и по Черноморското крайбрежие, където се среща в дъбови гори и храсталаци.

Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червена книга на Н.Р. България с категория „рядък“ (Велчев и др. 1984) и в Бернската конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания. Силно уязвим при нерегламентирано бране за букети рано на пролет.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на пролетното ботурче да се провеждат през месеците юни и юли - по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на зарасличето. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравосгорско състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

2. Кримско зарасличе (*Symphytum tauricum* Willd.)

Многогодишно тревисто растение с късо вретеновидно коренище. Стъблото е високо до 50–60 cm, изправено, силно разклонено, гъсто късо- и дългочетинесто. Листата са обратнойцевидни, в основата закръглени или сърцевидни, на върха заострени. Съцветията са малоцветни, рехави. Чашката е гъсто четинестовлакнеста. Венчето е светложълто, тръбицата по-дълга от чашката. Орехчета са яйцевидни, полуизвити, брадавичести, тъмнокафяви. Цъфти април-юни, плодоноси април-август. Опрашва се от насекоми. Размножава се предимно със семена.

Обитава сенчести, храсталачни и пясъчливи места. Участва в състава на тревни съобщества в пояса на широколистните гори. Популациите са фрагментирани, с малка численост (Генова 2011).

Видът е включен в Червена книга на Р. България т. 1 с категория „заstraшен“ (Пеев и др. 2011).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на пролетното ботурче да се провеждат през месеците юни и юли - по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на зарасличето. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравосгорско състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

3. Форскалеева какула (*Salvia forskahlei* L.) – рядък ЗБР

Многогодишно тревисто растение с късо подземно коренище, хемикриптофит. Среца се из гори и храсталаци на излужени канелени горски почви от 200 до 800 m н.в. На места образува плътни популации. Размножава се със семена. Цъфти юни-септември, плодоноси юли-октомври. Има добри възобновителни възможности. Геофит. Включен е в ЗБР и в Червена книга на НР България, том 1, с категория „рядък“ (Велчев и др. 1984).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на пролетното ботурче да се провеждат през месеците юни и юли - по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на зарасличето. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравосгорско състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Други растителни видове с висока природозащитна стойност

1. Одрински лопен (*Verbascum adrianopolitanum* Podp.)

Природозащитен статут. Застрашен [EN B1ab(i,ii,iii)+2ab(ii)]. ЗБР. Балкански ендемит.

Двугодишно тревисто растение, покрито с жлезисти власинки. Стъблото е високо 60–150 cm, облистено, в долната си половина е разклонено; разклоненията са възходящи. Приосновните листа са с 1,5–5 cm дълги дръжки, петурите цели, дълги 5–10 cm, широки 1,5–2 cm, жлезисти, продълговатоланцетни, в основата са клиновидни, ясно тъпоназъбени. Стъбловите листа са зелени, приседнали, островърхи; долните са ланцетни;

средните яйцевидноланцетни; остроназъбени. Цветовете са разположени поединично в рехаво класовидно съцветие. Чашката е 5–7 mm дълга, до основата разделена; дяловете са ланцетни, островърхи или елипсовидни. Венчето е 20–28 mm в диаметър, златистожълто, в основата гъсто ясно напръскано със светли точки; по външната повърхност разсеяновлакнесто; отвътре голо. Тичинките са 5; дръжките гъсто покрити с виолетови папили; двете долни в горната третина са голи. Семената дълги са 0,7–0,8 mm, коничнопризматични. Цъфти VI–VII, плодоноси VII–VIII. Опрашва се от насекоми. Размножава се със семена.

Обитава сухи, припечни, тревисти и каменисти (силикатни и варовити) места, изоставени ниви, силно разредени дъбови (благунови и границови) гори. Популациите заемат ограничена площ и са малочислени. Семенното възобновяване е затруднено (Гусев 2011).

Видът е балкански ендемит и е включен в Червена книга на Р. България т. 1 с категория „застрашен“ (Пеев и др. 2011).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища да се провеждат през зимата. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят ценопопулациите на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравосгорско състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

2. Снежно кокиче (*Galanthus nivalis* L.)

Природозащитен статут. Застрашен [EN B1ab(ii,iii,iv,v)+2ab(ii); C2a(i)]. ЗБР.

Многогодишно тревисто луковично растение с 2 приосновни листа. Стъблото на върха с един увиснал надолу цвят. Листата преди отваряне на листната пъпка плоски, дълги 8–9 cm и широки 0,4–0,7 cm. Околоцветникът е от 6 листчета, външните 3 бели, дълги 15–25 mm, обратнойцевидни до продълговати, вътрешните почти двойно по-малки, удължено обратнойцевидни, почти плоски, със зелено петно на върха. Тичинките са 6, в два кръга; яйчникът долен, сферичен или продълговат, 3-гнезден. Семената са елипсовидни, с роговиден придатък. Цъфти I–IV, плодоноси IV–V. Опрашва се от вятъра и от насекоми. Размножава се със семена и вегетативно.

Расте из храсталаци, гори, скални поляни, по долините на реките в низинния и долния планински пояс върху наносни почви (Евстатиева 2011).

Видът е включен в Червена книга на Р. България т. 1 с категория „застрашен“ (Пеев и др. 2011).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида. Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища да се провеждат през зимата. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят ценопопулациите на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравосгорско състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ДГС „Средец“

1. Видра (*Lutra lutra*)

Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блатата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата. Заstraшен вид, включен в „Червена книга на България, том 2.

На територията на ДГС „Средец“ е често срещан вид по реките –Средецка,Факийска и притоците им и в близост до някои стоящи водоеми.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на крайречната дървесна растителност по реките в ДДС, вкл. недопускане на мероприятия по така нареченото “почистване” и коригиране на речните корита. Опазване на рибните ресурси. При наличие на известни обитаеми леговища да се осигури спокойствие в съответния речен участък, като на по-малко от 300 м. от леговището да не се провеждат никакви мероприятия..

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установят броя на наличните размножаващи се семейни групи от вида и да се мониторира числеността им. Могат да се ползват и следите, видровете пътечки и екскременти, като указание за присъствие на вида.

2. Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козири, и цепнатини. В ДГС „Средец“ гнезди по дървета. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2,

На територията на ДЛ „Средец“ видът е установен през гнездовия период в следните отдели:

24 а, б, в; **226** а, б, в, г, д, е; **296** а, д, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5; **305** е, ж, и, л, н, с, т, у, 1, 2, 3, 4; **572** 8; **605** г, д, п, р, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6; **610** в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27; **618** а, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

Предполага се, че числеността на вида в стопанството е в рамките на 10-15 гнездещи двойки.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене. В отделите, където е установен видът през гнездовия период да се не се извеждат сечи. За идентифицирани гнезда да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 1.03 до 31.08. Извън този период зоната около гнездото да не се водят сечи в радиус от 250 м. Да не се сече крайречната естествена растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период и да се следи за евентуални концентрации на вида по течението на р. Камчия и в други райони по време на миграционния период.

3. Горски бекас (*Scolopax rusticola* L.)

Като прелетна птица преминава през март-април, а наесен – през септември, но главно през октомври, като редовно зимува в по-топлите и малоснежни райони на страната. През време на прелета обитава по-влажни места в крайнини на гори, поляни, места с единични групи дървета и храсти, разсадници, обрасли мочурища и околности на водоеми. У нас е много рядък гнездещ вид, разпространен главно в Рила, Пирин, Родопите и Стара планина, по-рядко – и в Странджа. През последните 50 години е драстично намалял у нас както като гнездещ, така и като мигриращ вид.

Рядък вид, включен в „Червена книга на България, том 2.

На територията на ДГС Средец не е регистриран през гнездовия период, а само по време на миграция.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазването на старите широколистни гори е от първостепенно значение за бекаса.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се проведе специализирано търсене за евентуални гнездовища на вида на територията на ДГС Средец. Най-подходящ за регистрирането на токуващи птици е периода март-април и при установяване на такива, локализирания район да се опази от човешки дейности доколкото това е възможно.

4. Гълъб хралупар (*Columba oenas* L.)

Обитава разнообразни по видов състав стари широколистни, а също смесени буково-иглолистни гори, понякога и скалисти места. Гнезди в хралупи на дървета, много рядко и в скални дупки. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 121“. У нас е пред прага на изчезване като гнездещ, с катастрофално намаляваща численост. Силно зависим от наличието на стари гори с големи хралупести дървета.

На територията на ДГС Средец е регистриран през гнездовия период в следните отдели: **226** а, б, в, г, д, е; **297** б, в, г, д, е, 1; **298** а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5; **390** а, д, е, ж, к, н, р, 2, 4, 7; **438** р.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите/подотделите/, където е установен вида не се провеждат сечи. Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото и в съседните отдели на посочените. В отделите не се допуска и провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

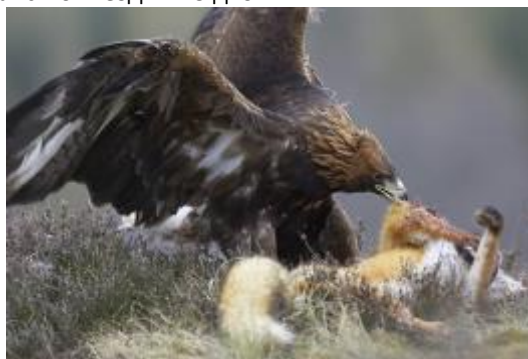
Да се установи евентуалната численост и разпространение на вида на територията на ДГС през гнездовия период и евентуалните места за концентриране през есенно-зимния период.

5. Скален орел (*Aquila chrysaetos*)

Много **рядък вид** у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди на скали и на стари дървета - най-често дъбове или борове. На територията на ДГС Средец гнезди на дървета и през размножителния период е наблюдаван в следните отдели:

226 а, б, в, г, д, е.

На територията на горското стопанство гнездят 2-3 двойки.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са видяни да летят птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус не по-малък от 1000 м около гнездото през гнездовия период от 1.02. до 31.07, независимо дали гнездото е на дърво или на скала. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 500 м.

Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките в ДГС Средец. Да не се разорават малкото налични ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

6. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Малочислен гнездещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България. Включен в Червената книга на България и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Гнезди винаги на дървета, обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м. Храни се в прилежащите открити местообитания - ниви, пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни. Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври. Над страната преминава интензивна транзитна миграция, особено по Черноморското крайбрежие.

На територията на ДГС «Средец» е регистриран през гнездовия период в следните отдели:

12 е, ж, з, и, 4; **14** 8; **110** г; **120** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4; **295** а, б, в, г, д, е, з, 1, 2, 3, 4; **551** а, б, в, 1, 2, 3, 4; **605** г, д, п, р, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6; **608** а, б, в, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са установени птици през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус от 700 м около гнездото през гнездовия период на вида - от 1.03. до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е в радиус от 350 м. около гнездото.

Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките. Да не се разорават наличните ливади и пасища, нито да се застрояват с фотоволтаици или ваканционни селища, защото тези дейности отнемат хранителните местообитания на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

7. Орел змияр (*Circaetus gallicus*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в малко посещавани горски участъци. На територията на ДГС "Средец" птици са видяни и вероятно гнездят в отдели / подотдели:

134 а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4; **286** а, б, в, г, д, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14; **299** а, б, в, г, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 7; **320** г; **501** а, в, в1; **605** г, д, п, р, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 01.01 до 30.06 зоната е от 700 м, а от 01.07 до 31.12 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават наличните ливади и пасища, нито да се застрояват с фотоволтаици или ваканционни селища, защото тези дейности отнемат хранителните местообитания на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

8. Царски орел (*Aquila heliaca*)

Световнозастрашен вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета сред открити площи или в разредени гори. На територията на ДГС "Средец" живеят 3-5 двойки. Птици са наблюдавани в следните в отдели:

506 т, у, ф, х, 6, 7, 8; **516** 2; **608** а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; **611** д, е, ж, з, и, л, м, ф, 4.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са установени птици да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 15.02. до 31.07. зоната е от 1000 м, а от 01.08 до 15.02 зоната е 500 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида. Да не се допуска безпокойство от човешко присъствие на хора под дървета с гнезда в периода на гнездене.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават наличните ливади и пасища, нито да се застрояват с фотоволтаици или ваканционни селища, защото тези дейности отнемат хранителните местообитания на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

9. Малък орел (*Hieraetus pennatus*)

Застрашен вид у нас и в Европа, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в широколистни – главно дъбови или букови гори. На територията на ДГС "Средец" птици са наблюдавани в следните отдели:

106 в, г; **133** а, б, в, г, д, е, ж, 1; **319** а, б, в, г, 1; **367** а, б, д, е, ж, з, к, 4, 5, 6; **552** б, в; **607** з, и, 1, 2, 3, 4, 5.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 15.03. до 31.07. зоната е от 700 м, а от 01.08 до 15.03 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават наличните ливади и пасища, нито да се застрояват с фотоволтаици или ваканционни селища, защото тези дейности отнемат хранителните местообитания на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

10. Черна каня (*Milvus migrans*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в широколистни гори, често в долините на реки. На територията на ДГС "Средец" птици са наблюдавани в следните отдели: **606** а.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 1.03. до 31.07. зоната е от 700 м, а от 01.08 до 1.03 зоната е 350 м. Опазване на старите дървета в широколистните гори, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават наличните ливади и пасища, нито да се застрояват с фотоволтаици или ваканционни селища, защото тези дейности отнемат хранителните местообитания на вида. Да не се допуска сеч на крайречни гори.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

11. Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на дървета в широколистни гори, обикновено покрай реките. Обитава и галерийни гори по реките. На територията на ДГС "Средец" птици са наблюдавани в следните отдели: **318** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните забранени за човешки дейности около гнездата са регламентирани както следва: за периода от 1.04. до 31.07. зоната е от 700 м, а от 01.08 до 1.04 зоната е 350 м.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават наличните ливади и пасища, нито да се застрояват с фотоволтаици или ваканционни селища, защото тези дейности отнемат хранителните местообитания на вида. Да не се допуска сеч на крайречни гори.

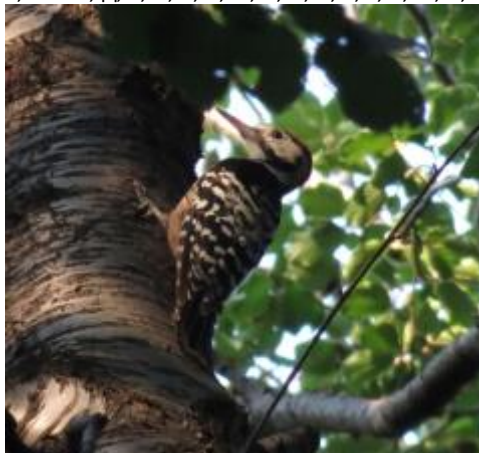
ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проучване на посочените отдели за преброяване на наличните двойки. Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07 чрез стационарно следене от високо разположени наблюдателни пунктове.

12. Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*)

Застрашен от изчезване в световен мащаб подвид, среща се само в източните и южните части на Балканския полуостров и в Мала Азия. У нас е защитен, включен в Червената книга, категория "Уязвим". Предпочитаното местообитание за вида у нас са старите букови, дъбови, буково-елови и буково-смърчови гори в планинските и предпланински райони. В ДГС "Средец" видът е установен през гнездовия период (вероятно около 8-15 двойки общо за стопанството) главно в източните му части, в отдели:

145 а, б; **147** а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6; **149** а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4; **150** а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; **226** а, б, в, г, д, е; **281** а; **282** к, л, м, н, о; **286** г; **296** а, д, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5; **297** б, в, г, д, е, 1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите/подотделите/, в които е установен вида да не се осъществяват сечи. Да не се отстраняват сухата и паднала маса от гората, както и дърветата с хралупи. Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и от храна и за това в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отделени!

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се проведат допълнителни изследвания за потвърждаване и доказване присъствието на вида в повече части на ДГС и евентуално - намиране на откриване на обитаеми хралупи на вида.

Други животински видове с природозащитно значение, установени на територията на ДГС „Средец“

1. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслиненозелен. Главата, шията и крайниците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата ма по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 см. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др. Среща се в различни части на ДГС – главно из полянки сред дъбови и други широколистни горички, крайнини на гори и храстови съобщества.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на високостъблените дъбови и букови гори главно с южни изложения и на храсталаците е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. Случаите на браконьерски улов на костенурки да се наказват строго, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Да не се разширява съществено съществуващата асфалтирана пътна инфраструктура, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

2. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

По външен вид наподобява шипобедрената костенурка, но на задната страна на бедрата няма брадавици и опашката накрая завършва с рогов шип. На дължина достига 37 см, маса – 6,5 кг. Начинът ѝ на живот е както на шипобедрената костенурка. Среща се в различни части на ДГС - главно из полянки сред дъбови и други широколистни горички, крайнини на гори и храстови съобщества. Среща се малко по-често от предходния вид.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на високоствъблените дъбови и букови гори главно с южни изложения и на храсталаците е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. Случаите на браконьерски улов на костенурки да се санкционират, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Да не се разширява съществено съществуващата асфалтирана пътна инфраструктура, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

3. Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima Laurenti*)

Обитава предимно влажни места из широколистни гори или мезофилни ливади с храстова растителност, понякога на скалисти терени. Копулацията е в края на май до средата на юни. Снася 2-10 яйца в края на юни до първото десетдневие на юли, най-често в хралупи и други места с гниеща дървесина. Половата зрелост настъпва на третата пролет. В ДГС Средец се среща сравнително често в по-ниските гори, заети от дъб, липа, габър и келяв габър.

Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 39”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допускат пожари и палене на стърнищата. Да не се използват химически средства за защита в горското стопанство в районите в които е известно, че обитава вида. Да се преустановят голите сечи в дъбовите и габърски гори на територията на ДГС, които променят характера на местообитанието. Да не се убиват змиите – те са полезни помощници на човека в борбата с мишките, полевките и плъховете.

4. Сив кълвач (*Picus canus*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС, включен и в новата Червена книга на България (под печат). Обитава стари букови, дъбови, крайречни и смесени гори.

На територията на ДГС Средец гнезди в отдели:

25 а, б, в, г, д, 1, 2, 3; **30** б, в; **31** а, б, в, г, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; **119** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1; **319** а, б, в, г, 1; **322** а, б, в, г, д, е, 1, 2; **367** а, б, д, е, ж, з, к, 4, 5, 6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да не се допускат никакви сечи с интензивност над 10%. При провеждане на лесовъдски мероприятия във високоствъблени гори в останалите отдели на стопанството да

се осигури запазването на старите дървета/"баби"/, на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

5. Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС. Обитава стари дъбови, букови, габъррови, липови и крайречни гори. Установен в отдели: **14** 8; **23** а, б, в, г, д, 1, 2; **25** а, б, в, г, д, 1, 2, 3; **122** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; **319** а, б, в, г, 1; **549** г, д, е, з, 3; **619** 9.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се поддържа разновъзрастна структура на горите в ДГС. В посочените отдели за вида да не се допускат сечи с интензивност над 10%. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

6. Черен кълвач (*Dryocopus martius*)

Обитава стари букови, иглолистни и смесени планински гори до горната им граница; по-рядко нископланински и равнинни гори. Гнезди в стари дървета с хралупи. Най-рано брачни прояви са установени в началото на март, а напуснали гнездото малки в началото на май. Люпилото е от 4-5 яйца, мътенето продължава 12-14 дни, а престоят на малките в гнездото 24-28 дни. При загуба на първото люпило прави второ люпило. В стари гори гнездовият участък обхваща 100-300 ха, а в горите с малко количество стари и умиращи дървета – 1000-1600 ха. Рядък вид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 126“.

На територията на ДГС „Средец“ гнезди в отдели:

103 21, 27; **119** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1; **255** а, б, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6; **296** а, д, з, и, к, л, м, н, о, п, с, т, ч, ш, 1, 2, 3, 4, 5; **298** а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5; **299** а, б, в, г, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 7; **367** а, б, д, е, ж, з, к, 4, 5, 6; **501** а, в, в1; **551** а, б, в, 1, 2, 3, 4.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се извеждат голи сечи и реконструкции в отделите/подотделите с установено обитаване на вида. Сечите в посочените отделы по интензивност не трябва да надхвърлят 10% /на ниво отдел/. Да се опазват старите горски участъци, както и хралупести дървета, дори и в горски участъци с по-млада гора.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние, както и за състоянието на горските местообитания в околността им.

7. Осояд (*Pernis apivorus*)

Обитава разнообразни стари гори, най-често дъбови и иглолистни, а също букови в съседство с поляни и ливади от морското равнище до около 1800 m н.в. Гнездото е добре скрито в основата на страничен клон на височина 10-20 m. **Застрашен** вид, включен в „Червена книга на България, том 2. Храни се главно с ципокрили насекоми – оси, пчели и др. Обитава широколистните гори в повечето части на стопанството, но е доста рядък.

На територията на ДГС Средец гнезди в отделы:

286 а, б, в, г, д, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13; **390** а, д, е, ж, к, н, р, 2, 4, 7; **549** г, д, е, з, 3.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са е установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат интензивни сечи – с интензивност над 10%. За идентифицирани гнезда, да не се провеждат сечи в радиус не по-малък от 500 m около гнездото през гнездовия период от 1.04 до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 250 m.

Опазване на старите клонести дървета, които предоставят гнездова база на вида. Да не се допуска унищожаване на пасища и ливади. Да се прекратят палене на стърнища и да се провеждат мероприятия за превенция на горските пожари.

Да се оставят повече гори в фаза на старост и в дъбовата зона на ДГС. Да не се използват инсектициди в горското стопанство в отделите в които попадат гнездовите и ловните територии на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездата на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние, гнездови успех и евентуални заплахи. У нас е прелетен – идва в края на април и отлита до края на септември. Наблюденията в периода от края на май до края на юли се отнасят за местните гнездещи птици.

8. Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)

Рядък вид, включен в Червената книга на България. Гнезди в разнообразни гори, както в планините така и в равнини, вкл. В стари горски култури. Предпочита дъбови и крайречни гори. Храни се основно с птици –сойки, гълъби, врани, кокошеви, дроздове, а понякога и патици. На територията на ДГС Средец гнезди в отделы:

15 1; **29** а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5, 6; **66** а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4; **298** а, б, в, 1, 2, 3, 4, 5; **322** а, б, в, г, д, е, 1, 2.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочение отдели да се не се извеждат интензивни сечи – с интензивност над 10%. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Постоянен вид.

9. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)

Включен в Червената книга на България. Гнезди в разнообразни гори, предимно в планините. Предпочита иглолистни и букови гори. Храни се основно с дребни врабчоподобни птици. Установен през гнездовия период в следните отдели на ДГС «Средец»: **223** н, 11; **305** е, ж, и, л, н, с, т, у, 1, 2, 3, 4.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели да се не се извеждат интензивни сечи – с интензивност над 20%.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Среца се целогодишно у нас, като през зимата идват птици от северни райони на Европа.

10. Сокол орко (*Falco subbuteo*)

Вид включен в Червената книга на България. Среца се в цялата страна. Гнезди в стари гнезда на вранови птици на дървета, често в различни типове широколистни гори. Предпочита крайречни и низинни гори. Храни се с дребни птици. На територията на ДГС „Средец“ е установен в следните отдели: **564** 1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели да се не се извеждат интензивни сечи – с интензивност над 20%.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

11. Бухал (*Bubo bubo* L.)

Обитава скалисти терени, проломи, рядко в стари широколистни гори и обрасли с гъста растителност места. Среца се предимно в равнините и ниските планини. Брачният период започва през януари-февруари. Гнезди в скални пукнатини и надвеси, на земята и рядко в хралупи на дървета или стари гнезда на дневни грабливи птици на дървета. Не строи гнезда, снася в някоя ниша или ямка на скален корниз или малка пещеричка. В края на март снася 2-4 яйца. Малките започват да летят през юли. **Застрашен вид**, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 122“ и в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС. Храни се с разнообразни животни - зайци, дребни лисици и порове, таралежи, гризачи, птици, вкл други нощни и дневни грабливи птици и чапли и др. Среца се рядко и на територията на ДГС Средец.

Установен е в отдели: **69** д, е; **72** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2; **83** з, 3.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В зоните с установено гнездене на вида да се осигури зона на спокойствие без сечи според указанията в Ръководството (от 01.01 до 30.06 – зона 500 м около гнездото) и (от 01.07 до 31.12 – зона 250-350 м). Под скали с установено гнездене на вида да не се извеждат сечи в радиус от 500 м от скалите. Да не се провеждат санитарни сечи в подотелите, в които е установен вида, освен в случаите на големи природни нарушения. Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и затова в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели!

Да не се допуска застрояване, изграждане на спортни съоръжения и фрагментиране на горските местообитания в тези отдели и влизост до тях.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние. Видът е постоянен. Пее активно от януари до май и през есента- септември- октомври и в тези периоди и най-лесно да бъде регистриран.

12. Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)

Много рядък вид пойна птица, гнезди у нас основно в Източна България. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в новата Червена книга на България. Гнезди главно в стари, хралупести широколистни гори, обикновено в долове със стара букова, дъбова или габърова гора. Гнезди в хралупи и полухралупи.

Включен е в приложение III на ЗБР. В ДГС „Средец“ се среща в най-югоизточните части, като е намерен в следните отдели:

66 в, г, д; **69** д, е; **72** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2; **83** з, 3; **118** а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; **119** а, г, д, з; **122** а, б; **265** б, в, г, д, е, ж, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18; **321** д.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В отделите/подотделите/, където е установен вида да не се провеждат сечи, с изключение на сечи в горски култури. Лесовъдската намеса в съседните отдели трябва да цели създаване на разновъзрастна структура на гората, което предполага използване на дългосрочни сечи (групово-постепенна, групово-изборна). Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). В отделите не се допуска провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми).

Поставяне на изкуствени къщички за подпомагане на гнезденето на вида се препоръчва само в горски участъци, където липсват хралупести дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Допълнителни проучвания за прецизиране разпространението и числеността на вида в района. Картиране на наличните гнездови двойки.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени

В горите на стопанството има немалко места за концентрация на ношуващи дневни грабливи птици и щъркели по време на пролетната и есенната миграция. Най-многочислените видове, които спират за нощувка в горски участъци са белия щъркел, малкия креслив орел, осояда, обикновения мишелов и черния щъркел. По-малочислени са вечерната ветрушка, малък орел, черна каня, орел змияр, малък ястреб, късопръст ястреб, голям креслив орел и царски орел. Нощувка на група малки кресливи орли беше установена през пролетния прелет в отдел 605.

Необходимо е щателно проучване на местата за концентрация на ношуващи мигранти в стопанството. Ако бъдат установени повече или по-малко постоянни места за спиране те трябва да бъдат запазени от интензивни сечи.

Благороден елен (*Cervus elaphus*)

Вид с малък запас в стопанството. Обитава всички горски комплекси, като предпочита по изредените широколистни гори с повече тревна растителност и подраст. Среща се главно в по-отдалечените югоизточни погранични части на стопанството.

На територията на ДГС „Средец“ са установени сватбовища на елени в следните отдели:

33	б	51	м	56	2	62	в	65	9
33	в	51	н	56	3	62	г	65	10
33	о	51	т	56	5	62	д	65	11
33	п	51	г1	56	8	62	е	66	а
49	а	51	е1	56	9	62	к	66	б
49	б	51	и1	56	10	62	1	66	в
49	в	51	к1	57	а	62	2	66	г

49	1	51	1	57	б	62	3	66	д
49	2	51	2	57	ж	62	4	66	1
49	3	51	3	57	з	65	б	66	2
50	а	56	а	57	1	65	в	66	3
50	б	56	б	57	2	65	г	66	4
50	в	56	в	57	3	65	д	67	а
50	г	56	е	58	е	65	е	67	б
50	1	56	и	58	ж	65	ж	67	в
51	а	56	к	58	з	65	2	67	1
51	в	56	л	58	и	65	3	67	2
51	г	56	м	58	к	65	4	67	3
51	д	56	н	58	л	65	5	67	4
51	е	56	о	58	13	65	6		
51	з	56	т	62	а	65	7		
51	л	56	1	62	б	65	8		

Обща площ - 514,9 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго браконьерството в района. Да не се допуска безразборно застрояване.
Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне не половото съотношение на животните.

ВКС 3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на *Приложение 4* към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Тези гори включват наличие на:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
3. Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ЛУП на ТП ДГС „Средец“. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС „Средец“ са идентифицирани 7 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

G1.6E12 Stranja oriental beech forests

Това местообитание е свързано с горите от *Fagus orientalis* в Странджа. Те са коренни, имат реликтен произход и се отличават с висока концентрация на южноевксински флорни елементи и терциерни реликти. Имат инверсно разположение спрямо дъбовите гори и заемат най-сенчестите и влажни участъци на доловете, пониженията и

склоновете. Геоложката основа е предимно силикатна. Почвите са лесивирани (*Luvisols*) и жълтоземи (*Alisols*) и са добре развити, богати и овлажнени. Изложението е северно и със северна компонента. Фитоценозите са предимно монодоминантни. По-рядко *Fagus orientalis* формира и смесени съобщества с *Carpinus betulus*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Cerasus avium* (= *Prunus avium*), *Populus tremula* (в по-млади гори), *Quercus polycarpa*, *Tilia tomentosa* и др. Особено характерни за подлеса на тези гори в Странджа са вечнозелените храсти от лавровиден тип - *Rhododendron ponticum*, *Daphne pontica*, *Ilex colchica*, *Laurocerasus officinalis* и листопадната кавказка боровинка (*Vaccinium arctostaphylos*). В тревната покривка наред със средноевропейски видове (*Festuca heterophylla*, *Geranium robertianum*, *Poa sylvicola*, *Sanicula europaea* и др.) на места изобилстват и южноевксински видове като *Cyclamen coum*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Salvia forskahlei*, *Symphytum tauricum*, *Trachystemon orientalis*. (Гусев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория "застрашено" (Бисерков и др. 2011).

На територията на ДГС „Средец“ местообитанието е установено в отдели: **452 в; 453 ж; 455 в; 458 д; 487 а; 489 в; 490 з; 496 е; 498 е; 499 и, к; 502 д.**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За подобряване на природозащитния статус е необходимо да се изпълнят следните действия:

- ✓ Обособяване на поне 10% от територията като гора във фаза на старост.
- ✓ Опазване на най-малко 10% биотопна дървесина.
- ✓ При необходимост от провеждане на възобновителни мероприятия, да се прилагат неравномерно-постепенна, групово-постепенна и групово-изборна сечи, като за последната е необходимо да се установят оптималния запас и турнуса на стопанство. В насажденията върху среднобогати до богати месторастения и наклони до 20° може да се прилага система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина.
- ✓ Не се провеждат лесовъдски и други дейности в участъците заети от странджанска зеленика и странджанска боровинка. Около находищата от странджанска боровинка се оставя буферна ивица с ширина 20 м., а за странджанската зеленика ширината на буферната ивица е 10 м. Тези площи следва да се посочат в скиците към карнет-описа и технологичните планове.
- ✓ Трансформация на по-рано създадените култури от нетипични за месторастенията видове, чрез отваряне на възобновителни центрове за настаняване на местните видове, а също и чрез залесяване с местни видове.
- ✓ При настъпване на природни нарушения, да се осигури развитието на пионерна фаза.

G1.76(1) Stranja [*Quercus polycarpa*] forests

Към местообитанието се отнасят ксеромезофитни дъбови гори с преобладаване на източен горун (*Quercus polycarpa*), разпространени в условия на планинските масиви по западното крайбрежие на Черно море (Странджа и Източна Стара планина). За климатичните условия са характерни по-високи валежи, висока въздушна и почвена влажност и сравнително високи летни температури. Съобществата на източния горун са сравнително разнообразни. Като едификатор, източният горун формира монодоминантни или смесени дървостои, най-често с благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*), лъжник (*Quercus hartwissiana*), обикновен габър (*Carpinus betulus*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*). Тревният етаж е съставен основно от *Brachypodium sylvaticum*, *Dactylis glomerata*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*. Често в него вземат участие и южноевксински видове, като *Cyclamen coum*, *Dorycnium graecum*, *Polygala supina*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Salvia forskahlei*, *Sesleria alba*, *Trachystemon orientalis*, *Verbascum lagurus* subsp. *ponticum* и др.

От смесените съобщества, които *Q. polycarpa* формира, най-широко разпространение имат източногоруново-благуните дъбрави. Освен доминантите, в изграждането на съобществата единично участват и *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. hartwissiana*, *Sorbus domestica*, *S. torminalis* и др. Подлесът на тези гори е съставен най-често от *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Daphne pontica*, *Mespilus germanica*, *Pyracantha coccinea* и др. В тревната покривка участват *Brachypodium sylvaticum*, *B. pinnatum*, *Dactylis glomerata*, *Euphorbia amygdaloides*, *Lathyrus niger*, *Melica uniflora*, *Poa nemoralis*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Stellaria holostea*, *Viola* spp. и др.

Друг тип смесени съобщества, формирани от източен горун са дъбравите, в които той е едификатор с благун и цер. Екотопите им са разположени обикновено по билните части на западните, източните и отчасти южните склонове. За подлеса са характерни *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *Euonymus europaeus*, *Mespilus germanica* и др. Тревната покривка най-често се изгражда от *Dactylis glomerata*, *Dorycnium graecum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Festuca heterophylla*, *Mycelis muralis*, *Salvia forskahlei*, *Stellaria holostea* и др. Съобществата на източния горун принадлежат към коренната южноевксинска растителност (Гусев, Цонев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория "застрашено" (Бисерков и др. 2011).

Местообитанието е установено в отдели: **50 а; 220 г, м; 222 а, б, в; 228 а, б, в; 229 а, д; 258 д; 286 г; 287 а, б; 290 а, б, в; 297 в, г; 356 ж, з; 387 а, д; 408 ж, м; 409 и; 413 а; 418 л; 419 в, г, д; 424 д; 443 л; 444 д, ж, и, к; 445 а, б, и, к; 446 а, б, г, д; 447 г; 448 г; 449 б, в; 450 б; 451 в; 452 г, д; 453 д, е; 457 г, д; 458 а; 459 в; 460 н; 461 а г; 462 в, ж, з, л, п; 463 к; 471 в; 478 в; 482 и; 486 е, и; 487 б, е; 488 а, б; 489 а, б, г, д; 490 а, е, ж; 491 г, д, е, ж; 497 ж.**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Трябва да се прилагат сечи с дълъг възобновителен период (неравномерно-постепенна и постепенно-котловинна, Саарландски метод), с оглед формиране на неравномерна пространствена структура и разнообразен видов състав. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта на младите насаждения. При планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на дъбовите съобщества. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и др. Приоритетът при стопанисването да бъде тяхното превръщане в семенни. Да се даде предимство на естественото възобновяване, а при необходимост от залесяване да се използват само местни видове и произходи. Предприемане на мерки за подобряване на охраната на горите. Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

Общи указания за стопанисване:

- ✓ Обособяване на 10% от територията като гори във фаза на старост.
- ✓ Опазване на най-малко 10% от запаса на гората под формата на биотопна дървесина.
- ✓ Забрана за провеждане на сечи с къс възобновителен период (под 30 години).
- ✓ Забрана за водене на паша.
- ✓ Трансформация на по-рано създадените култури от нетипични за месторастенето видове, чрез отваряне на възобновителни центрове за настаняване на местните видове, а също и чрез залесяване с местни видове.
- ✓ Опазване на буферни зони (15-20 м) покрай постоянни водни течения

G1.76(2) Balkan-Anatolian thermophilous [Quercus] forests (Съобщества с участие на странджанския дъб (Quercus hartwissiana))

Странджанският дъб (лъжник) (*Quercus hartwissiana*) е един от най-типичните представители на групата на южноевксинските терциерни реликти. Има относително широка екологична пластичност и по северните склонове на Странджа планина се среща в два основни типа местообитания. Първият тип екотоп, в който *Quercus hartwissiana* е разпространен, са влажни, но рядко заливани участъци от крайречните тераси и ниските части на склоновете край реките Велека, Резовска, Трионски дол, Младежка, Керина река, Лопушница и други малки реки. Там лъжникът расте заедно с *Carpinus betulus*, *Fagus orientalis*, *Fraxinus oxycarpa*, *Quercus cerris*, *Q. frainetto*, *Q. polycarpa*, като отделните видове могат да имат доминиращо положение в дървостоя в зависимост от локалните условия. Характерно е присъствието на увивните растения *Clematis vitalba*, *C. viticella*, *Humulus lupulus*, *Smilax excelsa*, *Tamus communis*, което придава на тези съобщества физиономично облик на лонгозни гори. Вторият тип екотоп е контрастно различен - странджанският дъб расте и върху сухи варовити терени на хумусно-карбонатни почви в състава на ксеротермни дървесни съобщества заедно с *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. frainetto* и *Q. pubescens*. Съобществата с участие на странджански дъб се отличават с разнообразен състав, сложна структура и уникалност (Гусев и Цонев 2011).

Местообитанието е включено в Червена книга на България том. III Местообитания с категория "застрашено" (Бисерков и др. 2011).

На територията на ДГС „Средец“ местообитанието е установено в отдели: **291 а, б, 292 а.**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се изключат от ползване и се включат в списъка на ГФС!

G1.7C4 Thermophilous [Tilia] woods

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus*, *Quercus cerris*, *Q. robur*, *Quercus frainetto*, *Q. petraea* agg., *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *Sambucus nigra*, *Sorbus torminalis*, *Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща *Staphylea pinnata*, Други храстови видове, които участват в състава на липовите гори, са *Berberis vulgaris*, *Cornus mas*, *C. sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare*, *Viburnum lantana*. Тревната покривка е с ниско покритие, като по-често се срещат *Arum maculatum*, *Buglossoides purpureoerulea*, *Dactylis glomerata*, *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Melica uniflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ruscus aculeatus*, *Ruscus hypoglossum*, *Asperula taurina*, *Carex pilosa*, *Cephalanthera damasonium*, *Lilium martagon*,

Limodorum abortivum, *Platanthera chlorantha*, *Stellaria holostea* и др. Характерно е масовото развитие на пролетни ефемероиди (*Anemone ranunculoides*, *Convallaria majalis*, *Corydalis bulbosa*, *C. solida*, *Ranunculus ficaria*, *Gagea minima*, *Galanthus elwesii*, *Helleborus odoratus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamiastrum galeobdolon*, *Polygonatum latifolium*, *Pulmonaria officinalis*, *Scilla bifolia*, *Viola odorata*, *V. reichenbachiana*), които на места формират кратковременен етаж с покритие до 80 %. Такива видове са *Anemone ranunculoides*, *Convallaria majalis*, *Corydalis bulbosa*, *C. solida*, *Ficaria verna* (= *Ranunculus ficaria*), *Gagea minima*, *Galanthus elwesii*, *Helleborus odoratus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamiastrum galeobdolon*, *Polygonatum latifolium*, *Pulmonaria officinalis*, *Scilla bifolia*, *Viola odorata*, *Viola reichenbachiana*. Към тази група спадат и някои геофити (сред тях и орхидеи) с малко по-късно развитие в края на пролетта, като *Asperula taurina*, *Carex pilosa*, *Cephalanthera damassonium*, *Lilium martagon*, *Limodorum abortivum*, *Platanthera chlorantha*, *Stellaria holostea* и др. Поради добрата си възобновителна способност, вкл. и от коренови издънки, бързия растеж и конкурентност, сребролистната липа е запазила и разширила присъствието си в естествените гори, в които в миналото вероятно различни видове дъбове са имали съдоминантна роля (Цонев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. 3 Местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. 2011).

На територията на ДГС „Средец“ местообитанието е установено в отдели: **502** и.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Тези насаждения следва да се включат в списък на ГФС и да се изключат от стопанско ползване!

G1.A4 Ravine and slope woodland

Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвисти места. Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едролистна липа (*Tilia platyphyllos*).

Местообитанието е представено от сенчести и влажни смесени първични или вторични широколистни гори с разнообразен дървесен състав и задължително участие на *Acer* spp., *Tilia* spp. и *Fraxinus* spp. Тези гори заемат най-често стръмни и отвесни скални склонове, сипеи или неравни колувиални наноси. Тревният етаж е представен от видове, характерни за буковите гори. Те са се запазили на местата където доминирането на бука е било невъзможно. Флористичният състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum*, *Dryopteris* spp., *Galium aparine*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Mercurialis perennis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum*, *Urtica dioica* и др. В типичния случай в Европа съобществата от този тип се срещат на силикатни скали, а в България по-често на варовик. Разполагат се по стръмни речни долини в нископланинския, предпланинския и планинския пояси в цяла Европа. Малки промени в условията на субстратите или във влажността водят до преход към букови гори при увеличаване на влажността и или към термофилни дъбови гори при ксерофитни условия. Това местообитание е екологично вариабилно с различно участие на дървесните видове. Флористичните различия се дължат на разликите в наклона, изложението и вида на субстрата. Флористичният му състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum*, *Dryopteris* spp., *Galium aparine*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Mercurialis perennis*, *Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum*, *Urtica dioica* и др. (Ташев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. 2011).

На територията на ДГС „Средец“ местообитанието е установено в отдели: **67 б; 78 а; 165 г; 202 б; 231 д; 254 в; 255 а; 256 а; 258 в, г; 261 б; 262 в, г, д; 265 г; 296 л; 374 т; 453 ж; 455 в; 485 а; 487 а; 490 з; 491 а, е, ж; 496 е; 498 е, з; 499 и, к.**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Необходимо е отделянето на не по-малко от 10% гори във фаза на старост. Необходимо е количеството биотопна дървесина да бъде поне 8% от запаса. Поради големите наклони и неблагоприятното състояние на местообитанието не е препоръчително провеждането на сечи. Необходимо е първоначално да се проведат проучвания, относно причините довели до неблагоприятния статус, а също така и да се набележат мерки за неговото подобряване. Допуска се провеждането единствено на дейности, които водят до подобряване на природозащитното състояние, напр. залесяване с типични за местообитанието видове, подпомагане на естественото възобновяване, мероприятия по трансформация на структурата и др. Отсичането на дървета и износьт на дървесна маса извън територията може да се извършва само при настъпили форсмажорни обстоятелства и/или в случай необходимост от опазване на човешкия живот и инфраструктурата. В насаждения с по-малки наклони (под 25о) и изградена пътна инфраструктура се допускат дългосрочни възобновителни сечи и сечи за трансформация на структурата.

G1.223 South-east European [*Fraxinus*] - [*Quercus*] - [*Alnus*] forests

Смесените низинни и крайречни гори и лонгози са част от интразоналната растителност, разпространена в долините на редица реки в България. Характерни особености са периодичните заливания, а в някои случаи и високата въздушна влажност. Почвата може да бъде добре изсушена между наводняванията или да остане мокра. В зависимост от водния режим, доминиращите дървесни видове са различни, но най-често принадлежат към родовете *Fraxinus*, *Ulmus* или *Quercus*. Тревният етаж е добре развит, с разнообразен видов състав, формирал се под влияние на зоналната растителност. Характерният облик на тези гори е свързан с участието на редица растения с дълги увивни стъбла (лиани). Възникването им е обусловено от специфични климатични, хидрологични, исторически и флорогеографски условия. Лонгозните гори са млади по произход и са се формирали върху кватернерни наслаги и богати, влажни и дълбоки наносни и блатни почви. Специфични са за условията на преходно-континентален и средиземноморски климат с мека и влажна зима. Това определя и наличието на някои вечнозелени и топлолюбиви видове в състава им, което ги различава от останалите крайречни гори в България. Поради тази причина те са разпространени основно в близост до Черно море. При пролетните разливания на реките се формира различен по дълбочина воден слой, който след около 1-1,5 месеца постепенно се оттича в реката и през лятото хидрологичното им подхранване се осъществява основно от високите подпочвени води. В дървесния етаж влизат *Acer campestre*, *Alnus glutinosa*, *Fraxinus oxycarpa*, *F. pallisiae*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Quercus robur*, *Salix alba*, *Ulmus laevis*, *U. minor*. Обликът на храстовия етаж се дава от *Acer tataricum*, *Cornus sanguinea*, *Crataegus monogyna*, *Euonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare* и *Prunus padus*. Характерно за тези гори е участието на увивни растения с вдървенели и тревисти стъбла - *Calystegia sepium*, *Clematis vitalba*, *Hedera helix*, *Humulus lupulus*, *Periploca greaca*, *Smilax excelsa*, *Tamus communis* и *Vitis sylvestris*. Те правят лонгозите на места непроходими и им придават вид на влажни тропически гори. Тревната покривка е с непостоянен състав, зависещ от локални особености и динамични процеси. Задържането на много влага в почвата през голяма част от годината и силното засенчване, ограничават развитието на тревната покривка, в която участват и редица рудерали. Доминанти най-често са *Brachypodium sylvaticum*, *Galium aparine*, *Geum urbanum*, *Poa sylvicola* и др. Специфични видове в пролетния ефемероиден синузид са *Dactylis glomerata* subsp. *lobata*, *Fritillaria pontica*, *Leucojum aestivum*, *Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii*, *Scilla bithynica*. В участъците с по-продължително заливане преобладават рудерални и хидрофитни видове. От рудералите по-чести са *Galium aparine*, *Parietaria erecta* (= *Parietaria officinalis*), *Rumex sanguineus*, *Stellaria media*, *Urtica dioica*. Там където водата се задържа по-продължително се формират групировки с преобладаване на хигрофити и хигромезофити - *Elymus repens*, *Iris pseudacorus*, *Lythrum salicaria*, *Mentha* spp., *Physalis alkekengi*, *Poa sylvicola*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus repens*, *Symphytum officinale* и др. (Димитров и Цонев 2011).

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. 3 с категория "критично застрашено местообитание" (Бисерков и др. 2011).

На територията на ДГС „Средец“ местообитанието е установено в отдели: **361 ж, 362 д.**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

С цел подобряване на благоприятното природозащитно състояние се препоръчва площите, които се освобождават след изсичане на тополовите плантации, да бъдат залесявани с типични за местообитанието видове. Необходимо е поне 10% от територията да бъдат отделени за гори във фаза на старост, като същевременно в останалите площи се полагат грижи за опазване на поне 10% биотопна дървесина. Задължително, около теченията на реките, се оставя буферна ивица с ширина 15-20 м., в която не се провеждат лесовъдски мероприятия. Тук се допуска единствено намеса с интензивност до 5%, с цел отстраняване на отделни опасни за здравето на хората и инфраструктурата дървета. Когато ширината на площите е по-голяма се препоръчва провеждането на мероприятия за увеличаване на структурното разнообразие. Такива лесовъдски мероприятия се основават на принципите на групово-постепенните и неравномерно-постепенни сечи. Не се допуска извозът на дървесина да се извършва при мокри почви.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми. ГФС доказано съхраняват и около два пъти повече въглероден двуокис (карбон) от колкото интензивно ползваните гори и горските култури.

На територията на ДГС/ДГС гори във фаза на старост са определени за отдели/подотдели:

22	в	25	в	164	д	265	в
----	---	----	---	-----	---	-----	---

23 а	25 г	202 б	265 д
23 б	29 в	202 в	265 е
23 в	30 б	220 ж	265 ж
24 а	30 в	226 а	295 в
24 б	31 в	226 д	295 д
24 в	31 г	226 е	296 а

Обща площ на отделените гори във фаза на старост – 478,4 ha

На територията на ДГС “Средец” гори, притежаващи потенциал за превръщането им в гори във фаза на старост са установени в отдели:

72 а	150 д	290 б	305 л	367 ж
72 в	226 б	291 ж	305 н	367 з
72 з	226 в	291 м	318 а	367 к
106 а	229 в	295 в	321 д	384 к
107 а	253 б	296 л	319 б	389 а
121 б	257 а	297 б	319 г	390 а
122 д	262 в	298 а	320 г	390 к
123 б	281 а	298 б	322 в	391 а
123 е	286 в	299 а	326 з	438 р
147 г	286 г	299 б	363 я	487 а
147 е	287 а	299 и	367 е	502 з

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях се не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от ГФС/.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторинга на тези ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

- ✓ Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.
- ✓ При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.
- ✓ Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.
- ✓ За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановите за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановите и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАТ ВАЖНИ ПРИРОДНИ ФУНКЦИИ В КРИТИЧНИ СИТУАЦИИ (НАПР. ЗАЩИТА НА ВОДОСБОРИ, КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА).

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП ДГС „Средец“ са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС та за територията на ТП ДГС „Средец“ са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с ширина не по малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ДГС Средец в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, определени като вододайни зони, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно битови нужди. Включените горскостопански единици са определени въз основа на интервюта с персонала на стопанството и данни от лесоустройствения проект.

Таблица № 2. Списък на отдели и подотдели, определени като вододайни зони за ДГС Средец

ДГС-Средец	Отдели
Водохвощания за питейни цели	24 „а“, 105 „д“, 63 „л“, 448 „г“, 597/10/, 616 „к“
Каптаж гр.Средец	63 „л“
Вододайна зона – гр.Средец	63 „к“, „л“, „м“, „и“, „ж“, „з“; 86 „з“
Каптаж с.Белила	24 „а“
Вододайна зона – с.Белила	23 „б“, „в“, 24 „а“, „б“, „г“, 27 „а“, 28 „а“, „в“
Каптаж с.Белеврен	448 „г“
Вододайна зона – с.Белеврен	448 „г“
Каптаж с.Кубадин	597/10/
Вододайна зона – с.Кубадин	597 „к“, 597/10/
Каптаж с.Зорница	616 „к“
Вододайна зона – с.Зорница	616 „к“
Горски чешми и кладенци	613 „т“, 134 „г“, 258 „в“, 286 „д“, 299 „а“, 321 „ж“, 326 „в“, 500 „ф“, 591 „и“, 597 „л“, 605 „п“

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;

- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. ГТ попадащи в санитарно охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ДГС "Средец" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 3. в следните отдели и подотдели: **47 г, 155 ж, 185 в, г, 198 в, 220 м, 410 е, м, н, о, 583 г.**

За територията на ДГС "Средец" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4. в следните отдели и подотдели: **211 а, 255 в, 361 ж, 362 б, д.**

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Провеждането на стопанска дейност трябва да се извършва съобразно Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2.

2. За насажденията с ВКС 4.2.4 са в сила всички мерки, които са посочени във ВКС 3 за крайречните гори.

5. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.

6. Поради опасността от ерозия, трябва да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина.

7. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

8. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията, предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редина, които са с наклон над 10° и дължина по голяма от 200 м) с площ над 1 ха и пълнота над 0,6;
2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

От ГТ, включени на територията на ТП ДГС „Средец“ за тази консервационна стойност се покриват определенията по т.1.

4.3.1. Насаждения с наклон над 30°:

26 д; 48 г; 78 а; 86 5; 112 7; 152 в; 157 б, 2; 164 8; 202 б; 216 1; 217 а; 218 а, д; 219 б; 248 а; 253 1; 254 и; 255 а, 2, 3; 256 а, б; 257 а, 1, 2; 261 а, б; 262 а, б, в, г, д; 265 г; 281 а; 300 г, л; 318 3; 347 б; 614 е, ж, 2.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.
2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
 - ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
 - ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
 - ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
 - ✓ При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
 - ✓ При каменливи и урвести терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
 - ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
 - ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;
- В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:
- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
 - ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
 - ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.
5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.
2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:
 - ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
 - ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.
3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:
 - ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
 - ✓ Площна динамика на свлачището;
 - ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

На територията на ДГС Средец като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени:

36 а, г, ж; 37 в, д, ж, з; 46 г, д; 47 в; 48 а, б, ж, и; 53 б, д, ж, з, л, 4; 54 б; 55 о, 4; 72 з; 81 б, в; 90 е, з; 119 1; 120 к, н; 131 2; 132 ж, з; 134 1; 142 е; 154 г; 155 и; 156 а; 159 д; 160 ж, з; 161 е, з, и, к; 299 б; 320 а, 1; 321 д, з; 326 в, 1, 3, 4, 5, б; 327 и, к, л, р; 328 4; 353 п; 359 н; 378 г, и, 1, 2, 3; 379 и; 380 г, 2, 7; 381 а, и, 3; 383 2; 392 е; 393 г; 394 б, в; 395 б; 396 г; 400 ж; 401 а; 402 г, д; 406 в, г, д; 407 д, к, 3, 4; 408 ж, з, и, м; 409 а, г, е, и, м, н; 410 а, л; 411 а; 413 а, е, 2; 414 а; 415 г, 3; 416 ж; 417 к, 1; 418 г, л, 1; 419 в, г, д; 421 г, д, 2, 3; 424 д, ж, л; 425 в; 426 з; 427 в; 428 л; 429 4, 5, б; 430 е, 5; 431 1; 436 д, е, ж; 437 а, в, ж; 438 р, 1, 2; 440 д, е; 441 н, 3, 4; 442 2, 3; 462 в, д, ж, и, л, п, 2, 9, 10; 463 ж, к; 464 в; 467 б; 469 б, н, о; 470 р, ш; 471 в, 2; 472 б, л; 474 д, 1, 2; 475 г, и; 476 б, г, д, о, п, р, ф; 477 к; 478 в; 482 ж; 483 г, 2, 3; 485 а, ж; 486 е, и; 487 а, е, 1, 2; 489 3; 502 д, з, и; 538 ж; 543 д; 579 е, ж; 580 б, е; 592 2; 593 б, в, 1; 594 в, е, 1; 595 б; 597 и, к.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.
2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.
3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.
4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по голяма от 100 м;
2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

Списък на отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.5.1:

549 г, д, з; 607 и; 608 а, б, в, д; 612 д, з, н, п, х, д1; 616 а, к, л, п, р, х, ц, ч; 618 л.

Таблица 3. Списък на отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.5.3

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели
Точка 3. Защитна ивица край второкласен път	10 „г“; 53 „в“, „ж“, „з“; 109 „г“; 132 „ж“; 134 „а“, „б“, „е“, „ж“; 135 „д“; 137 „е“, „ж“; 244 „е“, „з“; 245 „а“, „б“, „г“; 246 „б“, „г“, „е“; 247 „а“, „з“, „м“; 250 „б“; 251 „г“, „д“; 258 „в“, „г“, „д“, „е“; 260 „г“; 262 „г“, „е“, „ж“; 263 „б“, „ж“; 264 „в“, „д“, „л“; 303 „к“; 318 „в“, „г“; 319 „а“; 320 „а“, „б“, „г“; 321 „а“, „г“; 327 „и“; 337 „а“, „б“, „г“; 338 „а“, „б“; 350 „а“; 364 „м1“, „н1“; 374 „ю“; 404 „к“, „л“, „ф“; 436 „д“, „з“, „и“, „к“; 438 „е“; 470 „ш“, „д1“, „и1“, „к1“; 560 „ж“; 577 „в“; 585 „ж“, „з“; 590 „р“; 593 „д“, „е“; 611 „е“; 612 „а“, „д“; 613 „б“; 620 „а“, „б“, „а1“, „б1“

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

За насажденията с ВКС 4.5.2 са в сила всички мерки, които са посочени във ВКС 3 за крайречните гори.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

ВКС 5. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ ОСНОВНИТЕ НУЖДИ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ (ПОМИНЪК, ПРЕПИТАНИЕ, БИТОВИ НУЖДИ, ЗДРАВЕ)

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно Практическо ръководство “Определяне, управление и мониторинг на ГВКС в България” следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Гъби

- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

В обхвата на дейност на ДГС “Средец” влиза територията на Община Средец. Общината е част от един от най-силно развитите в икономическо отношение региони на страната – Област Бургас. Община Средец е една от най-големите териториално-административни единици в страната с площ от 1146 кв.км, което съставлява 7,82% от територията на Югоизточен район, 14,84 % от територията на Бургаска област и 1% от територията на България. Общината обединява 33 населени места, от които 1 град (Средец) и 32 села. Община Средец е в непосредствена териториална близост до областния център – град Бургас, което определя силното му влияние върху развитието на общината и тесните ѝ икономически връзки с него.

През територията на общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение: Бургас-Средец-Ямбол, Бургас-Средец-Болярово-Елхово, налице са транспортни връзки с Малко Търново-Истанбул, Босна-Царево (южно Черноморие).

През 2012г. броят на населението на община Средец е 14 959 души. За последните 9 години, то е намаляло с 2055 души или с 12.07 %. Средногодишния темп на намаление е 1.34 %, при такъв за страната от 0.7 %. При запазване на сегашната демографска ситуация населението на община Средец ще продължи да намалява и през следващите години. Прогнозата е населението на общината да намалее до около 13 000 души до 2020 г.

В административната област, разпределението на Брутната добавена стойност по икономически сектори дава превес на сферата на услугите, (59%), следвана от индустрията (36%) и аграрния сектор (5%). Важна роля в това разпределение играе туризмът по черноморското крайбрежие. В периода 2007-2011 г. делът на аграрния сектор във формирането на БДС остава относително постоянен, докато този на икономиката намалява от 50% на 36%. Община Средец дава своя принос за БВП на областта предимно в сферата на индустрията и селското стопанство, които са определящи за облика на икономиката в общината. В общината са добре развити животновъдството и растениевъдството и функционират предприятия на хранително-вкусовата, химическата промишленост, металообработването, също и добивната промишленост. Икономическият профил на общината се предопределя в голяма степен от наличните природни ресурси, традиции и историческо развитие на района, които създават подходящи условия за използването на сравнителните му предимства. Важен фактор е и близостта до Черноморието, което осигурява както пазар за реализация на местната продукция, така и достъп до пристанище. От пространствена гледна точка икономическите дейности в общината са концентрирани в град Средец и с. Дебелт. Гр.Средец, като общински център, изпълнява ролята на център на зона на локална икономическа гравитация.

Голяма част от домакинствата по селата се отопляват само на дърва. Значителната част от населението на общината живее в общинския център гр. Средец, където не се ползват дърва за отопление. Основно местното население задоволява нуждите си от дърва за огрев от общинските гори и от държавните горски територии управлявани от ДГС “Средец”. По данни на ДГС “Средец” нуждите от дърва за огрев за местното население изцяло се покриват от планираните за добив по горскостопански план (ГСП) на стопанството количества на дървата. Съгласно ГСП годишното ползване на дърва общо от иглолистни и широколистни видове от държавните горски територии е в размер на 15 480 м³, като ДГС “Средец” успява да удовлетвори изцяло нуждите на местното население от дърва за отопление и битови нужди, като продажбите на тази категория дървесина за периода 2008-2010 год. от държавните горски територии са средно 9 000 – 10 000 м³.

Местното население не е ограничено и отделно от ползването на дърва за огрев, свободно ползва и различни видове недървесни горски продукти (НДГП) за собствени нужди или за допълнителни доходи. В горските територии в обхвата на ДГС “Средец” събирането и изкупуването на НДГП не представлява основен поминък за местното население или за бизнеса в региона.

Макар и район с развито животновъдство в миналото, данните за ползванията на пашата като ресурс в последните години показват не висок интерес от страна на населението на територията на стопанството при достатъчно предлагане на терени за това съгласно Горскостопанския план - разрешената паша е в насаждения обхващащи около 20% от територията на стопанството. Издаването на разрешителните за паша става съгласно съгласуван с кметствата годишен План за паша. Той се изготвя на база получения брой животни, които местното население заявява, че желае да пашува в горски територии на ДГС “Средец”.

От гледна точка на ловните дейности, те се извършват съгласно одобрен Ловоустройствен план/проект. Съобразно ловностопанското райониране на Р.България териториите управлявани от ДГС “Средец” попадат в Причерноморския район на Тракийската низина и Подбалканските полета и в Странджанския район на Сакаро-Странджанската област. Съгласно закона за лова и опазване на дивеча, по отношение на ползвателите, територията на ДГС “Средец” е разделена на две категории: Държавни дивечовъдни участъци (ДДУ) и Ловностопански райони, предоставени за стопанисване на дружините (ПЛР). Съобразно зоогеографското райониране на страната, територията на ДГС “Средец” попада в Горнотракийския район на Южната

зоогеографска област. Голямото видово разнообразие се обуславя както от благоприятните екологичните условия, така и от самото разположение на стопанството. Характерни представители на фауната, имащи пряко или косвено значение за развитието на ловното стопанство в района на стопанството са: Благороден елен, разпространен в Странджанския район на стопанството; Елен лопатар, единично разпространен в граничните с ДЛС "Ропотамо", като в останалите райони извършва редки по брой и кратки по продължителност миграции между двете стопанства; Сърна, повсеместно разпространена в района на стопанството със силно намалена гъстота през последните години под влияние на хищници, браконьерство и конкуренцията на благородния елен; Дива свиня, обитава масивните горски комплекси, иглолистни култури, като в момента запаса и е над допустимия; Заек, обитава предимно маломерни, разпокъсани горски и земеделски територии на стопанството. Запасът му е под нормалния поради увеличаване брой на хищниците и браконьерството. От бозайниците се срещат още катерицата, от хищниците: вълк, чакал, лисица, дива котка (забранена за лов), бялка, черен пор, язовец, невестулка, видра. От птиците на територията на ДГС "Средец" ловнозначение имат следните видове: Гривяк, повсеместно разпространен в горските комплекси на района; Гургулица, повсеместно разпространена край обработваемите площи; Гугутка, разпространена в разпокъсаните гори и населени места; Зеленоглавка, среща се през пролетта край водоемите на стопанството в големи количества; Зимно бърне, среща се през пролетта край големите водоеми; Ловен фазан (хибридна форма), разселван почти във всички ловностопански райони; Полска яребица, обитава крайните на гората в близост до работните земи; Пъдпъдък, често срещан с различна гъстота в обработваемите площи; Тракийски кеклик, с подходящи местообитания за развъждане, но с тенденция за намаляване през последните години; Горски бекас, във влажни и блатисти места; Обикновена бекасица, в разливите на реките и влажните ливади; Голяма бекасица и малка бекасица, в категорията "рядък вид" от Червената книга на България и не се разрешава за ловуване. От рибите естествено разпространени и изкуствено заребавани в микроязовирите на територията на стопанството се срещат шаран, каракуда, толстолоб, платика, сом, щука, мряна, кротушка и други. Ограничено е разпространението на уклей, червеноперка, бяла риба, костур. Взаимоотношенията с ловните сдружения са добри. При спазване разпоредбите на ЗЛОД и ППЗЛОД са сключени договори за предоставяне стопанисването и ползването на дивеча в ПЛР на сдруженията. В района на ДГС "Средец" при извършване на горскостопански дейности в излетните дни за лов, служителите на стопанството уведомяват председателите на съответните дружинки за да се съгласуват дейностите и не пречат една на друга.

Стратегическото разположение на община Средец с много добре развитата си инфраструктура, развитите промишленост, туризъм и търговия в района, добре работещото земеделие не могат да се смятат за пример за зависимост на населението от дадени горски територии и безалтернативност в приходите на домакинствата от горскостопанските дейности на ДГС "Средец".

Това се потвърждава и от проведените консултации с кметствата на отдалечените и малките села, които са най-зависими от горските ресурси предвид демографията им със значително застаряващо и нетрудоспособно население. Данните от консултациите показват също, че местното население не е безалтернативно по отношение ползванията и приходите от горите и поради това може да се смята, че ВКС 5 не се проявява на територията на ДГС "Средец", съгласно изискванията на националното ръководство за определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

Социалното значение и необходимостта за осигуряване на големи количества дърва за огрев за местното население в района на ДГС "Средец" не могат да бъдат пренебрегвани при дейностите по управлението на горите. Не трябва да се допуска преексплоатация на ресурсите, което в бъдеще би могло да доведе до сериозни социални конфликти. Проблеми биха възникнали също, ако в следствие неправилна търговска политика се намалят количествата дърва за огрев и дървен материал, отделени за задоволяване на нуждите на местното население. Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал в резултат на необходимост от доставянето му от други региони. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ И МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С

ВКС5

Като общи препоръки за управлението на горите в ДГС "Средец" с цел съхраняване на социалната им значимост може да се каже:

- ✓ Най-уязвима група по отношение гарантирането на дървата за огрев са жителите в селата. ДГС "Средец" трябва да предвижда възможности за задоволяване на нуждите на домакинствата, които средно за страната са определен на около 8 м³ дърва на домакинство за отоплителен сезон;
- ✓ Да се ползват и да се развиват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в горските територии, като това се планира въз основа на програма за ползване базирана на инвентаризация на всички горски ресурси и норми за устойчивото им ползване и възпроизводство;

- ✓ Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;
- ✓ Мероприятията да се планират и обхващат цялата територия на горскостопанските участъци;
- ✓ Да се актуализира Горскостопанският план на стопанството, отчитайки действителното състояние на насажденията, както и да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в същия Горскостопански план.

ВКС 6. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ И ТРАДИЦИИ, РЕЛИГИОЗНА И ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

1. Гори и земи от горския фонд попадащи в 500 м ивица около манастирите;
2. Гори или земи от горския фонд попадащи в 100 м ивица около параклиси, оброчища, аязма, текета, определени по приложения списък в *Приложение 6* и при консултации с местните хора;
3. Гори или земи от горския фонд попадащи в границите на паметниците на културата или в техните охранителни зони, определени по реда на Закона за Паметниците на Културата (ЗПК);
4. Гори или земи от горския фонд попадащи в ивица от 100 м около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, носещи стойност за съхраняване на културното наследство и националните традиции посочени в приложения списък по Приложение 6.

За територията на ДГС "Средец" са установени горски територии отговарящи на определението по ВКС 6.1. Това са горски територии, попадащи в 500 м ивица около манастир „Св. Жертвоприемен източник“, подотдели:

285 а	286 а	286 г
285 о	286 б	286 д
285 к1	286 в	286 л

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). Оставянето на стоящи сухи дървета трябва да е съобразено с потенциалният риск за здравето и живота на посетителите. В тази връзка се препоръчва в ивицата (с ширина поне 25 м.) непосредствено до ВКС 6 и пътищата (пътеките) водещи до тях, сухите дървета да се повалят и се оставят в лежащо положение. В тази ивица да не се извършват други лесовъдски дейности! През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

Веднъж на 2 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на стопанството. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.